Grúskarar á fleygiferð 3

HALLÓ HEIMUR

Verkefnabók

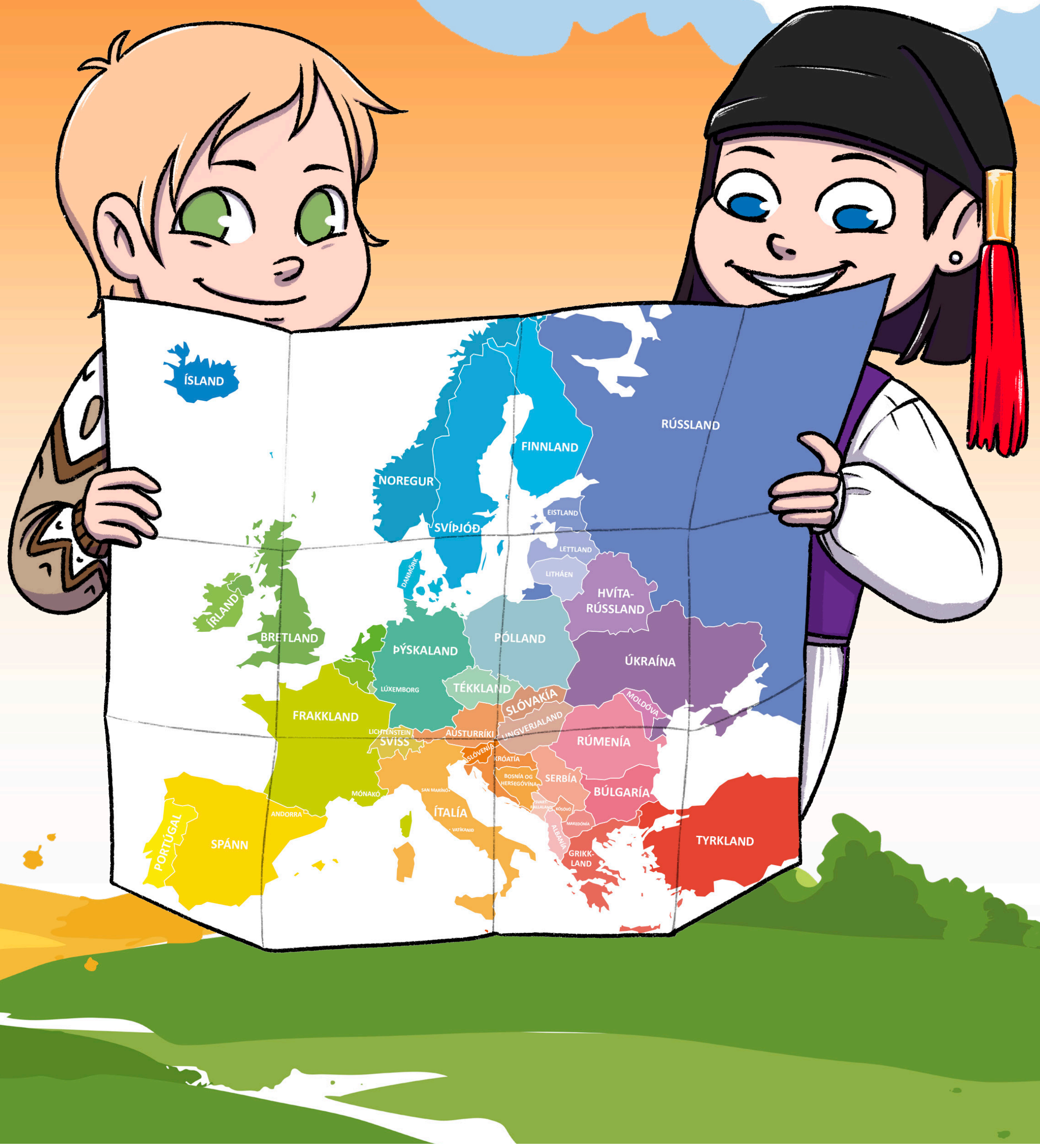

Nafn: ______________________________

Efnisyfirlit

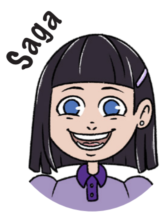

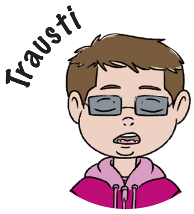

Himingeimurinn 2–7

Kraftur og hreyfing 8–13

Heilbrigð sál í hraustum líkama 14–19

í blóma lífsins 20–25

Örugg í umhverfinu 26–31

Eldfjallaeyjan Ísland 32–37

Trúarbrögð 38–43

Ég er nóg.......................... 44–49

Ísland er landið þitt 50–55

12 13 Táknið vísar til blaðsíðna í nemendabók sem eiga við verkefnið.

Þar sem Mínerva birtist á síðum eru verkefnin kennarastýrð.

Klippa og líma.

PDF Sækja fylgiskjal í kennsluleiðbeiningar.

Jónella Sigurjónsdóttir
Unnur María Sólmundsdóttir

Grúskarar á fleygiferð!

3

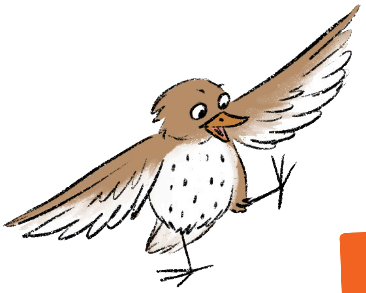

HALLÓ HEIMUR

VERKEFNABÓK

Myndhöfundur
Iðunn Arna

MENNTAMÁLASTOFNUN

Kvartilaskipti tunglsins Stundum er tunglið fullt og stundum sést bara lítil mánasigð. Það fer eftir því hvernig sólin skín á það. Hjálpumst að og litum kvartilaskipti tunglsins.

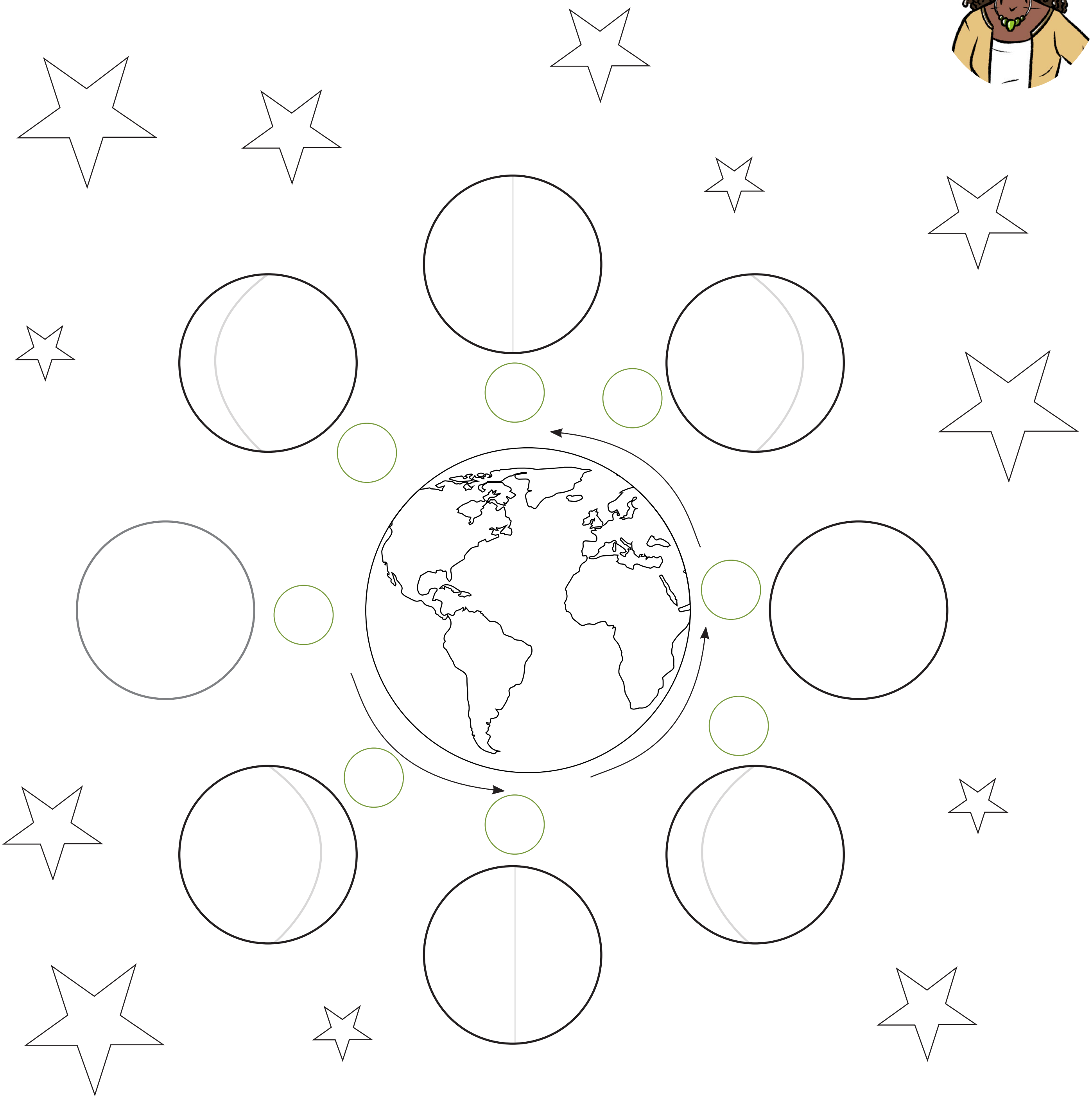

1. hálft minnkandi tungl
2. vaxandi sigð
3. nýtt tungl
4. minnkandi sigð
5. hálft vaxandi tungl
6. minnkandi tungl
7. fullt tungl
8. vaxandi gleitt tungl

ÁSKORUN: Gerðu sólarkort og skráðu orð sem byrja á orðinu **sól-**.

Sólkerfið Á sporbaug um sólina okkar ferðast átta fallegar reikistjörnur. Þær stoppa aldrei! Klipptu þær út og límdu á rétta staði. Skráðu á línurnar hvað þær heita.

PDF

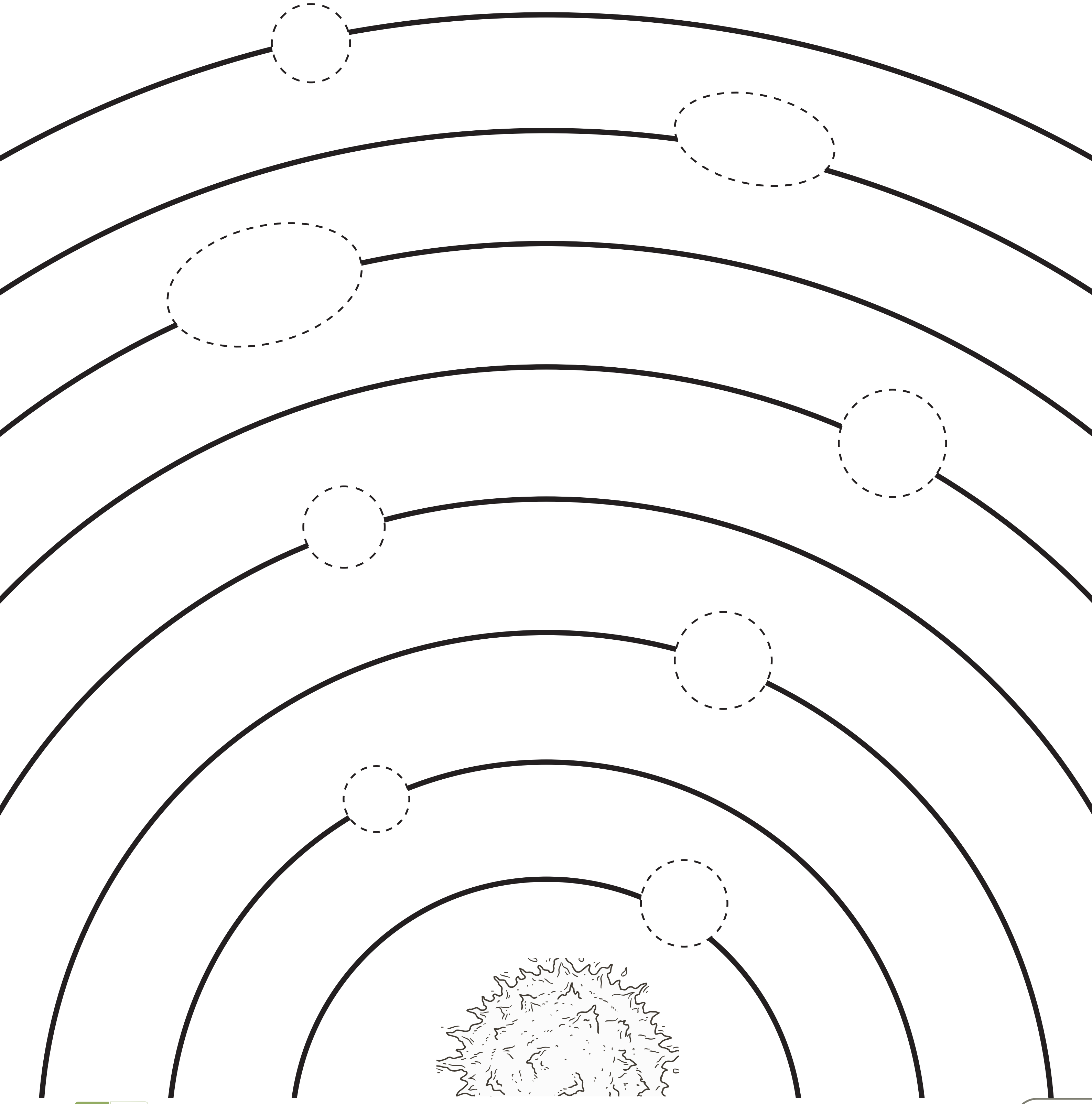

ÁSKORUN: Teiknaðu orðaskugga reikistjarnanna í verkefna- og úrklippubók.

Bardaginn við geimruslið Þegar ég verð stór ætla ég að hanna geimruslasugu sem sogar upp geimrusl og eyðir því. Við Saga ákváðum að fara í hreinsunarkeppni. Prófaðu líka!

Keppandi 1

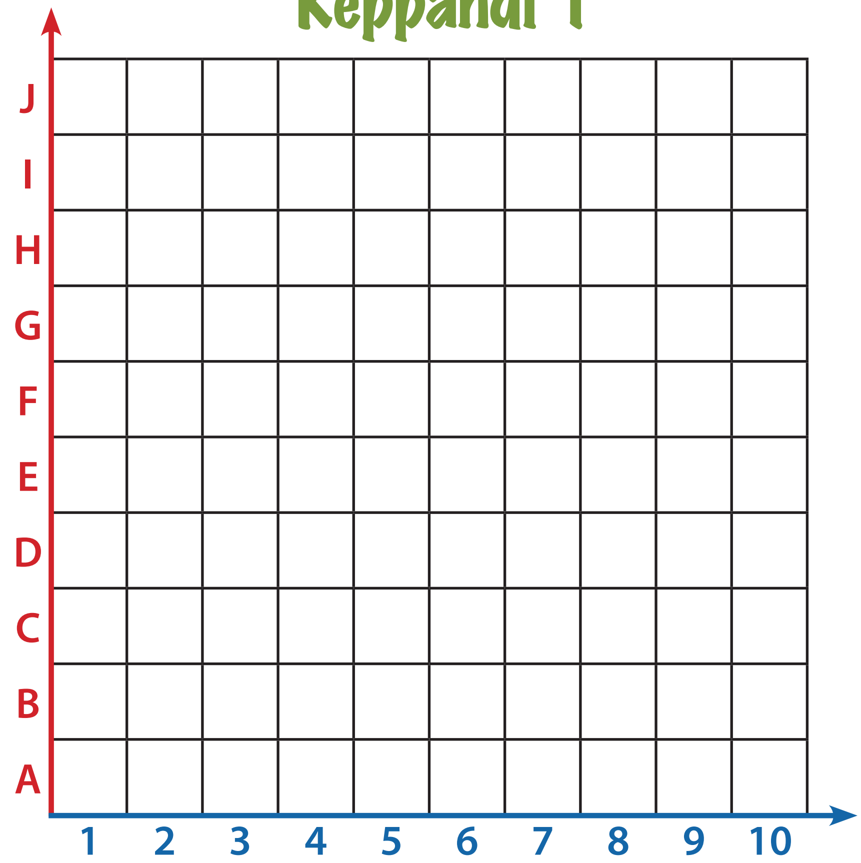

Keppandi 1

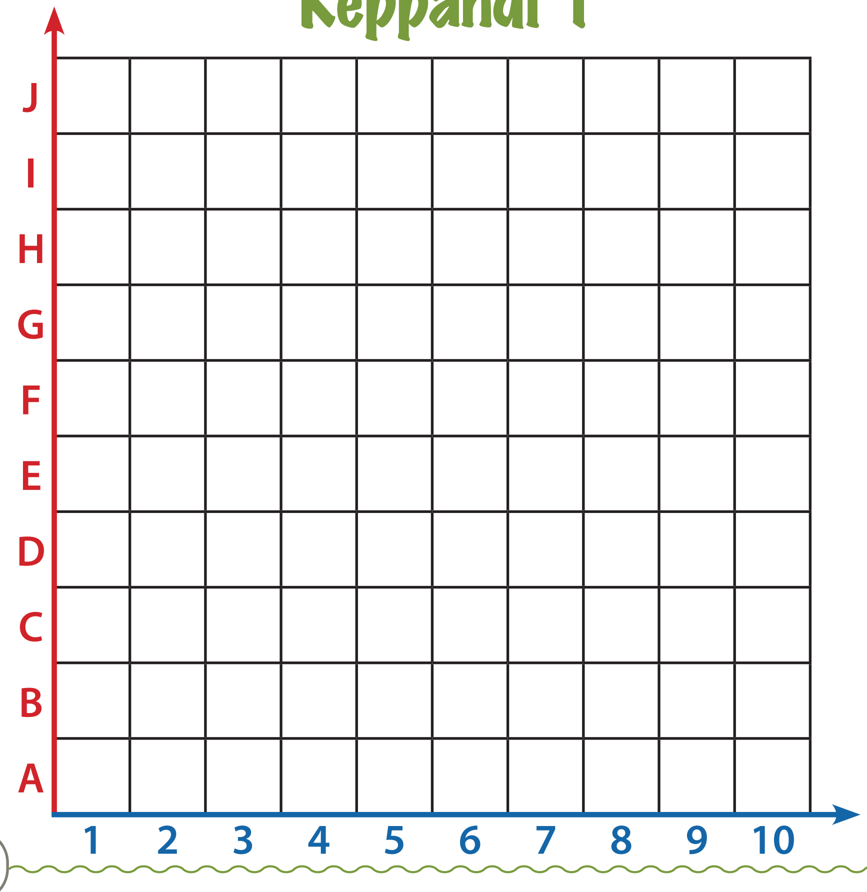

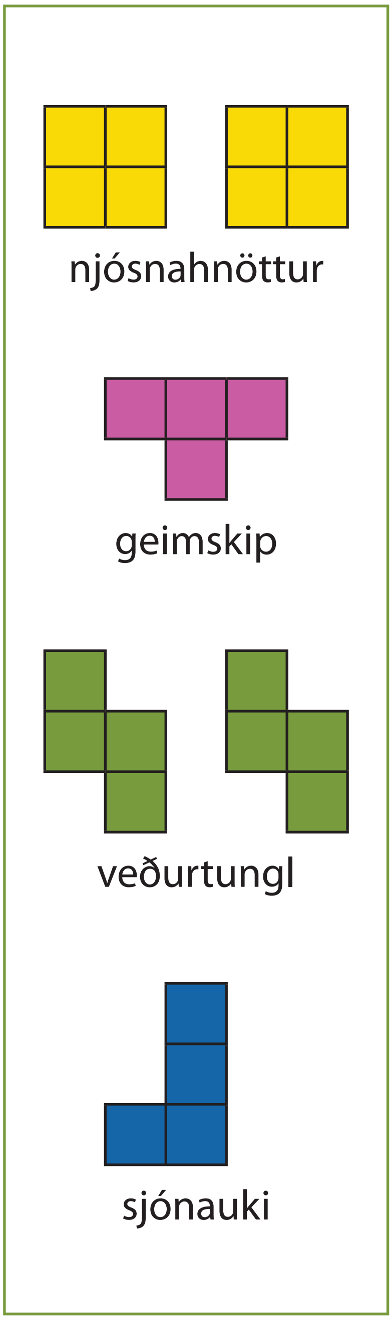

ÁSKORUN: Hannaðu þína eigin geimruslasugu í verkefna- og úrklippubók.

Gufuhvolf Jarðar Hvað gerir ósonlagið fyrir okkur? Birna bjó til gátuna og hún er líka með rétta svarið en getur þú fundið orðin í talbólunni? Þau eru falin í orðasúpunni.

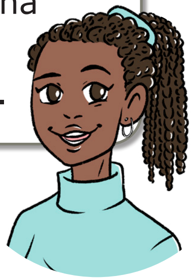

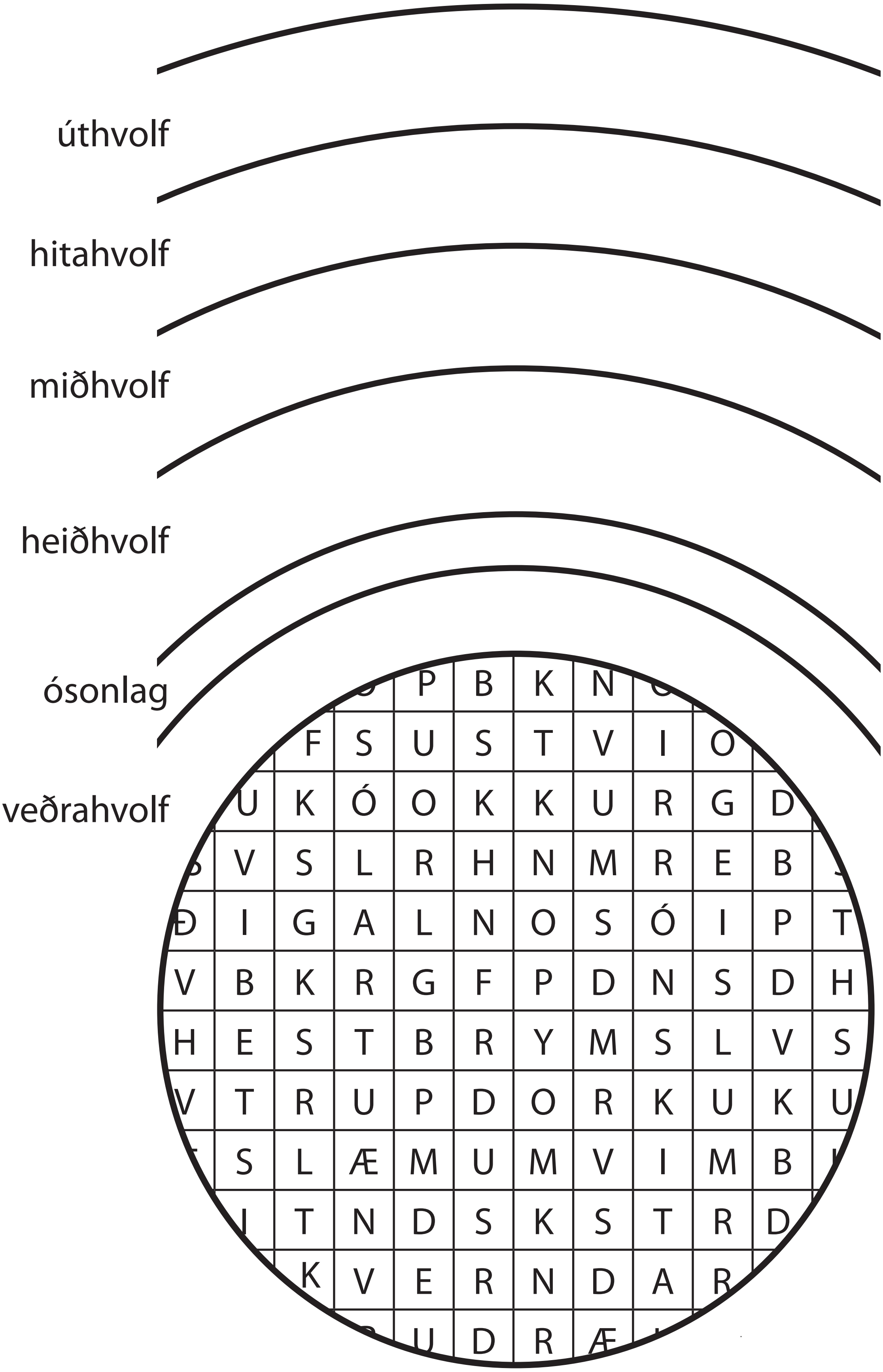

ÁSKORUN: Teiknaðu mynd af gufuhvolfi Jarðar og skráðu hvolfin inn á hana.

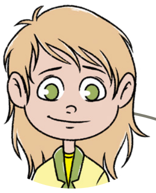

Dýr í útrýmingarhættu Við þurfum að vernda náttúru og dýralíf svo tegundir deyi ekki út. Hér eru dæmi um dýr í útrýmingarhættu. Leysum krossgátuna saman. Skrifaðu rétt númer í hringina.

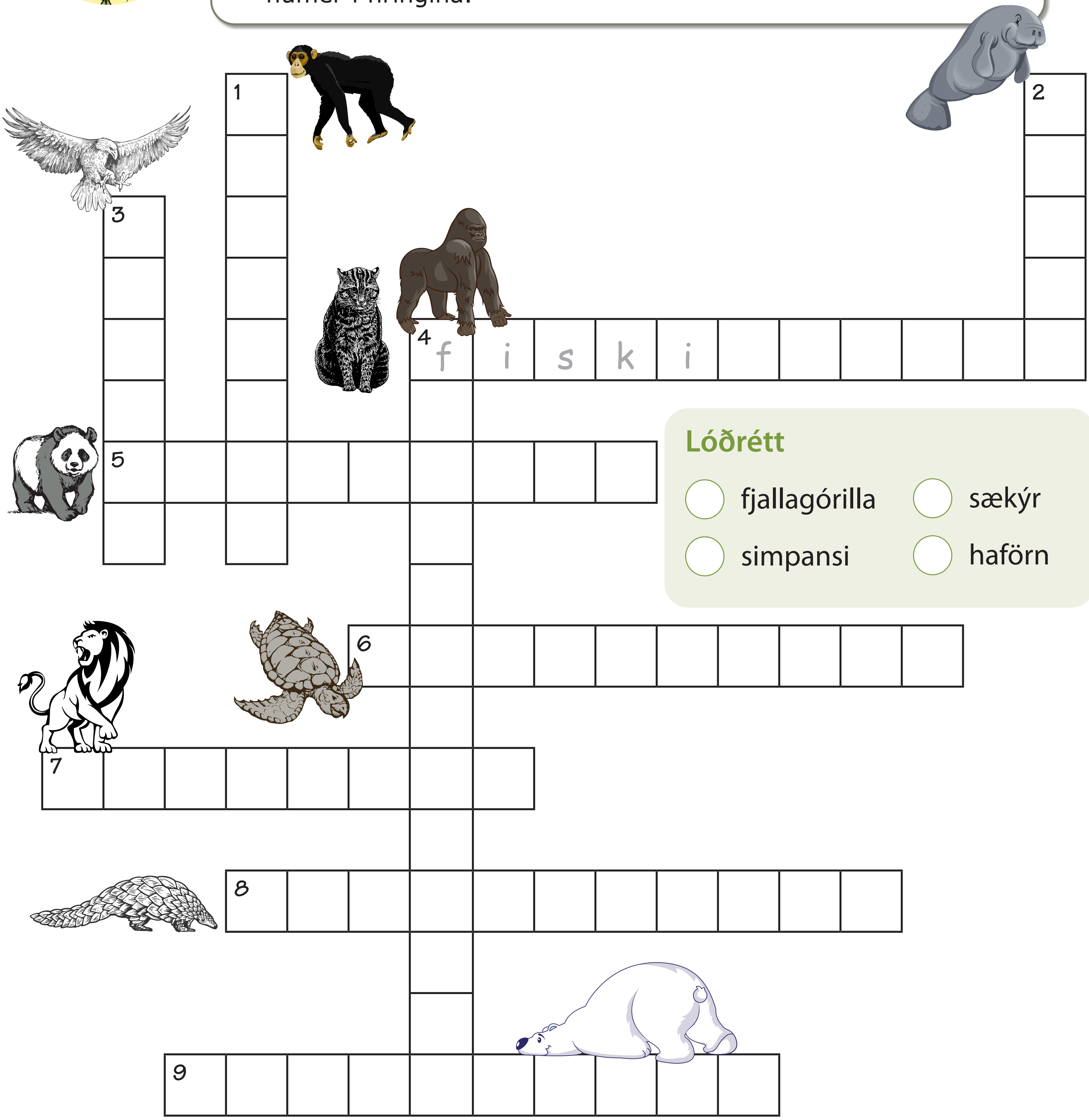

Lóðrétt

- ◯ fjallagórilla
- ◯ sækýr
- ◯ simpansi
- ◯ haförn

Lárétt

- ◯ fiskiköttur
- ◯ hvítabjörn
- ◯ hauksnefur
- ◯ Asíuljón
- ◯ risapanda
- ◯ hreisturdýr

ÁSKORUN: Veldu dýr í útrýmingarhættu til að kynna betur fyrir bekknum þínum.

Tilraun – Sólarvörn Pabbar mínir segja að það sé mjög mikilvægt að vernda húðina fyrir geislum sólarinnar. Af hverju? Gerum tilraunina saman og komumst að því.

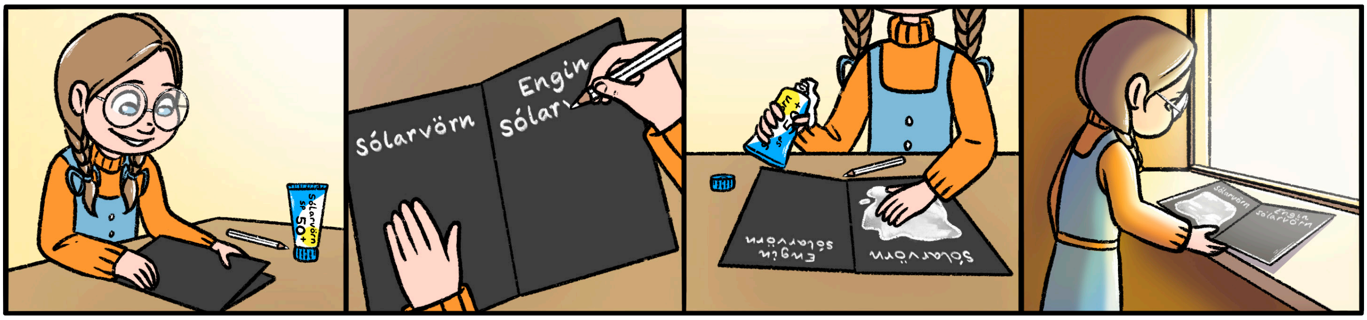

Brjótum svart blað í tvennt.	Merkjum tilrauna-síðurnar okkar.	Setjum sólarvörn á vinstri síðuna.	Geymum blaðið í einn dag þar sem sól skín.

Hvað haldið þið að gerist?

Tilgáta: ____

____

____

____

Niðurstaða: ____

____

____

____

Hvað gerðist?

Hvaða ályktanir getum við dregið af þessu? Dragðu hring utan um rétt svör.

Að sólin geti upplitað hluti sem hún skín á?

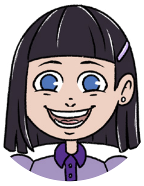

Að sólarvörn er ekki góð föndurmálning?

Að ósonlagið hleypi sumum geislum sólar í gegn?

Að svartan pappír sé gott að nota í geimbúning?

Að sólarvörn verji húðina fyrir hættulegum geislum sólar?

12 13

ÁSKORUN: Búðu til eins mörg ný orð og þú getur úr orðinu sólarvörn.

Himnesk fyrirbæri Ef vel er að gáð má sjá margt dularfullt og spennandi á sveimi uppi á himninum. Hlustaðu vel á Mínervu kennara og leystu verkefnið.

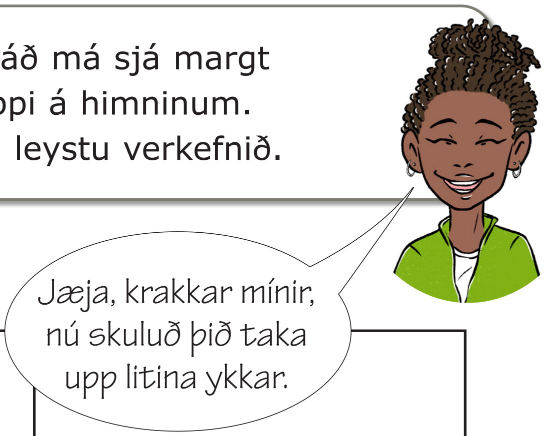

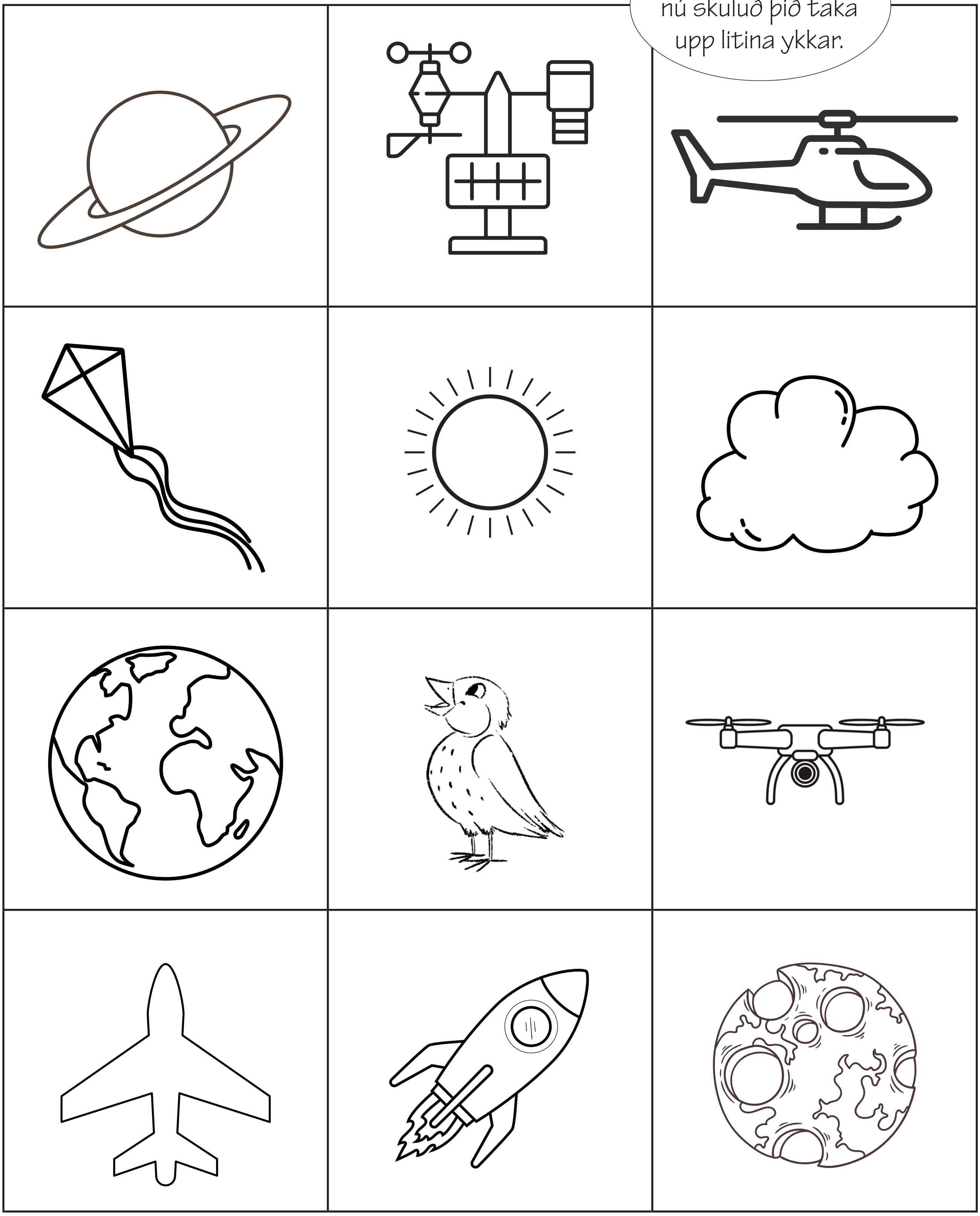

20 21

ÁSKORUN: Gerðu orðaskýringar við öll fyrirbærin í verkefna- og úrklippubók.

Tilraun – Þyngdarkraftur Jarðar Skyldi þyngdarkrafturinn virka eins á ólíka hluti? Prófaðu að láta tvo hluti falla í gólfið samtímis úr sömu hæð. Hvor heldur þú að lendi fyrstur?

Tilraun:	Dagsetning:	Dæmi um hluti: bréfaklemma, sentikubbur, skór, límstifti, steinn, strokleður …
1	☐	☐
2	☐	☐
3	☐	☐
4	☐	☐
5	☐	☐

Niðurstaða: ______________________________

____

____

____

22 23

ÁSKORUN: Skrifaðu skýrslu um tilraunina í verkefna- og úrklippubókina þína.

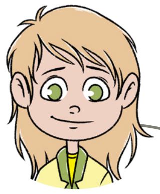

Flóðataflan Best er að fara í fjöruferð á háfjöru til að skoða dýralífið. Mér finnst gaman að finna marflær og kuðunga. Skoðaðu töfluna og svaraðu spurningunum.

	mán	**þri**	**mið**	**fim**	**fös**
Flóð kl.	09:25	10:25	11:30	00:10	01:30
	21:55	22:55	24:05	12:50	14:20
Fjara kl.	03:20	04:15	05:20	06:40	08:05
	15:30	16:25	17:30	18:55	20:30

1. Hvaða dag er fjara um kvöldmatarleytið?
2. Hvaða dag er flóð klukkan hálf tólf?
3. Gæti Birna farið í fjöruferð kl. hálf tíu á mánudagsmorgni?
4. Hvað blasir við Birnu kl. hálf tíu á mánudagsmorgni?
5. Hvað er flóð oft á sólarhring?
6. Hvaða morgun væri best að fara í fjöruferð og hvers vegna?

22 23

ÁSKORUN: Finndu 10 fjörur á Íslandi og merktu inn á landakort.

Brekkurallý Við Fróðný ætlum í brekkurallý. Það verður spennandi að sjá hversu langt bíllinn fer! Búðu til bílaþraut með ólíkum brekkum og skráðu í töfluna.

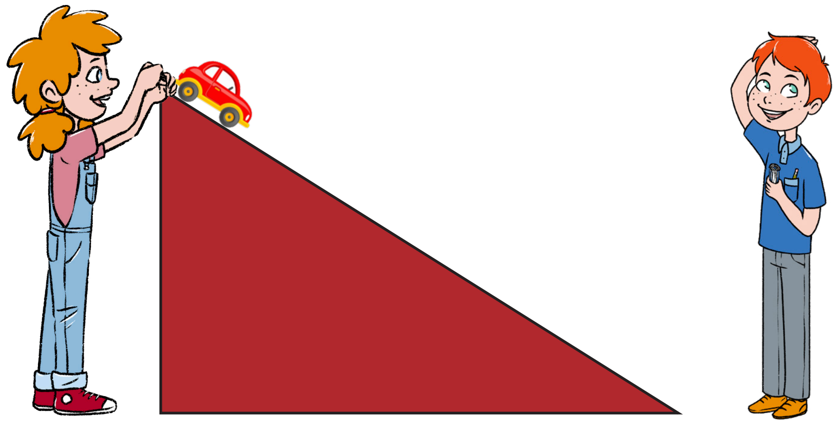

Þyngd: ________ Litur: ________ Tegund: ________

Tilraun	1	2	3
Efni í brekku			
Vegalengd 1			
Tími 1			

Hækkaðu brekkurnar og endurtaktu tilraunina:

Vegalengd 2			
Tími 2			

Niðurstaða: ______________________________

____

____

____

24 25

ÁSKORUN: Settu niðurstöðurnar upp sem stöplarit.

Loftmótstaða Ég er að hugsa hvort allir þessir hlutir verði fyrir jafn mikilli loftmótstöðu. Mældu hve lengi þeir eru að falla til Jarðar. Af stað nú!

Hlutur	Tilgáta	Lokatími
blaðra		Tími 1: ____________ Tími 2: ____________
fjöður 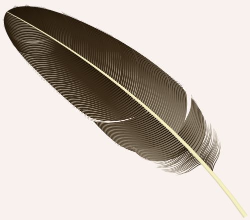		Tími 1: ____________ Tími 2: ____________
mannshár		Tími 1: ____________ Tími 2: ____________

Niðurstaða: ____

____

____

____

26 27

ÁSKORUN: Hvað getur þú haldið blöðru lengi á lofti? Taktu tímann.

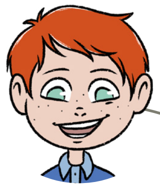

Vatnsleikur Þessi skeið minnir á árarnar sem víkingar notuðu þegar þeir sigldu um úthöfin. Ætli allir hlutir mæti sömu vatnsmótstöðu? Prófaðu nokkur ólík áhöld!

Teiknaðu mynd af hlutnum	Lýstu hlutnum í 2–3 málsgreinum	Hakaðu við hvernig gekk
	Skeiðin er úr stáli. Hún er grá. Skeiðin er slétt öðrum megin og kúpt hinum megin. Skeiðin er 18 cm löng.	☐ vel ☐ sæmilega ☐ mjög illa
		☐ vel ☐ sæmilega ☐ mjög illa
		☐ vel ☐ sæmilega ☐ mjög illa

ÁSKORUN: Skráðu eins mörg vatnsleikföng og þú finnur í verkefna- og úrklippubók.

Meltingarkerfið Meltingin er mjög flókið fyrirbæri! Eigum við ekki að rannsaka hana nánar? Skoðaðu myndina í nemendabókinni og skrifaðu orðin á rétta staði.

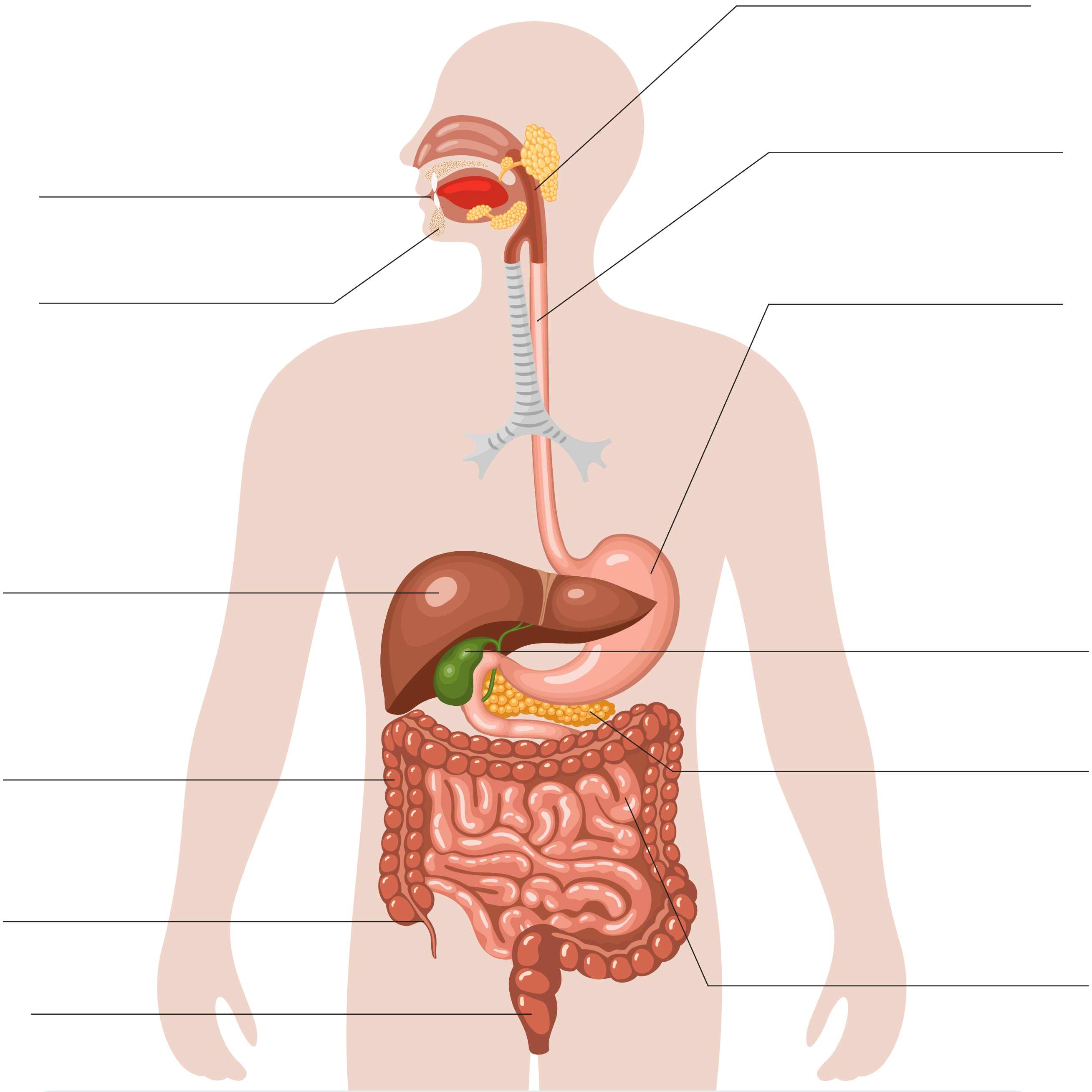

☐ endaþarmur	☐ botnlangi	☐ gallblaðra	☐ smáþarmar
☐ lifur	☐ magi	☐ kok	☐ ristill
☐ munnur	☐ vélinda	☐ bris	☐ munnvatnskirtlar

32 33

ÁSKORUN: Kúka er sagnorð. Finndu fleiri sagnorð sem tengjast meltingarkerfinu.

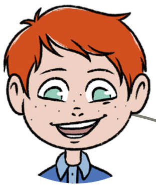

Vöðvar Í líkamanum eru yfir 600 vöðvar, það er magnað! Hér eru nokkrir mjög mikilvægir. Þekkir þú einhverja þeirra? Finndu þá og merktu inn á myndina.

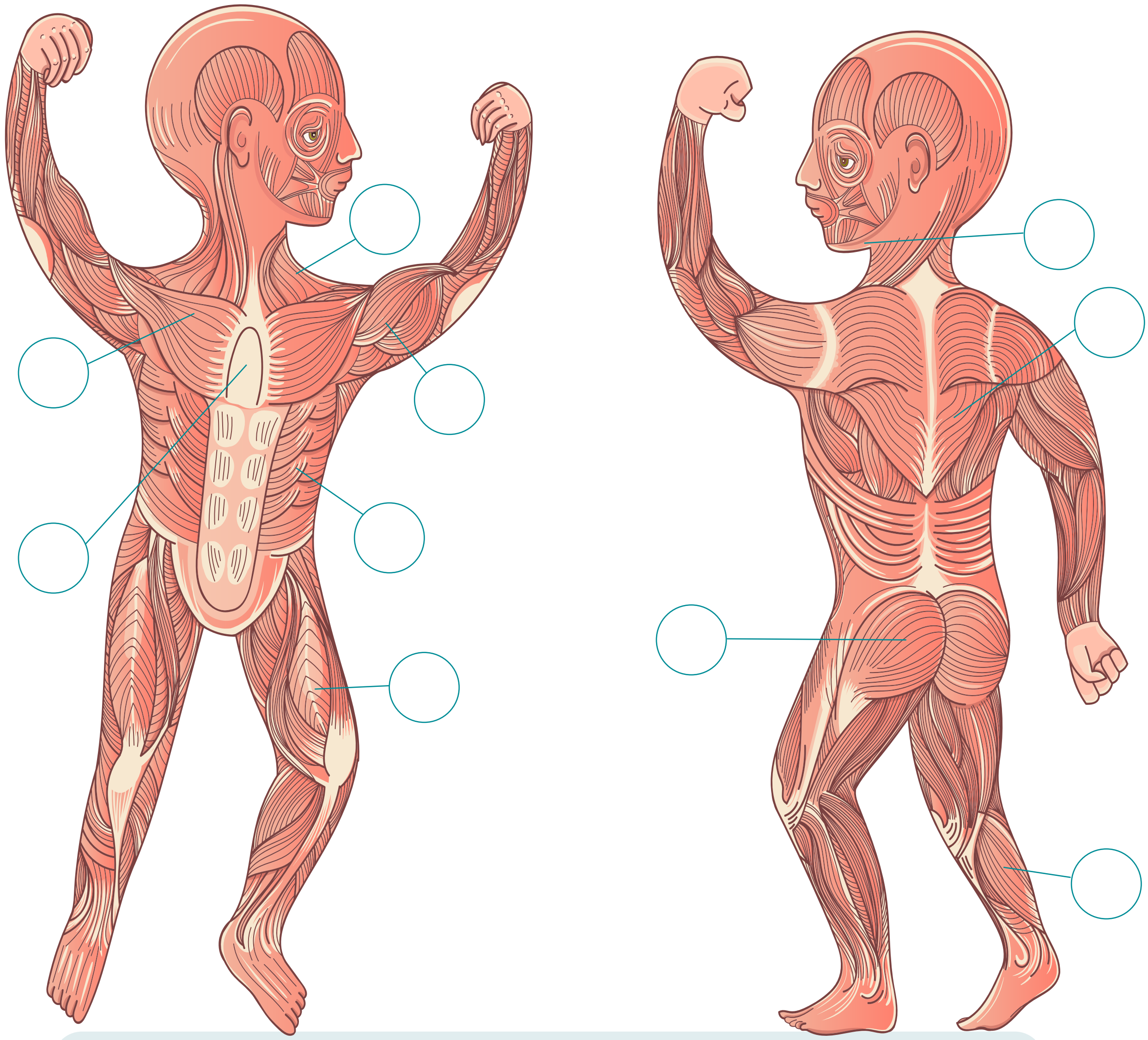

1	kálfavöðvi	6	kjálkavöðvi
2	bakvöðvi	7	upphandleggsvöðvi
3	lærvöðvi	8	brjóstvöðvi
4	hjartavöðvi	9	rassvöðvi
5	hálsvöðvi	10	kviðvöðvar

ÁSKORUN: Hvenær notar þú þessa vöðva? Finndu dæmi og skráðu hjá þér.

Leið blóðsins Blóðrásarkerfið er ótrúlega flott og færir líkamanum okkar næringu og súrefni. En hvernig ferðast blóðið um allar þessar æðar? Litaðu myndina.

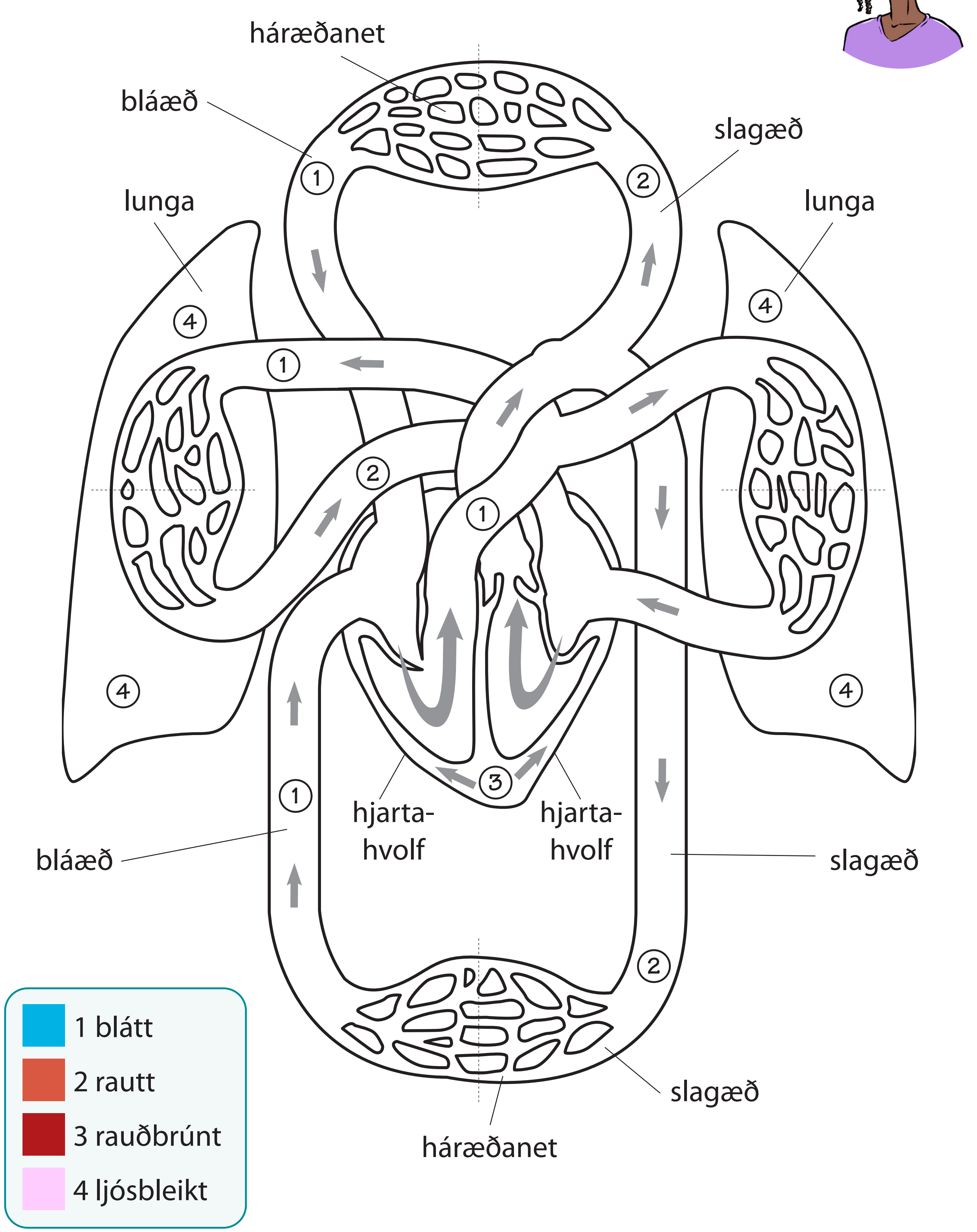

36 37

ÁSKORUN: Teiknaðu þína eigin skýringarmynd af hjartanu.

Líffærin stór og smá Mér finnst gott að læra með litum. Það auðveldar mér að muna. Hjálpumst að við að lita skýringamyndina af líffærunum.

Litaðu:

- heili
- lungu
- ristill
- lifur
- gallblaðra
- nýru
- magi
- smáþarmar
- hjarta

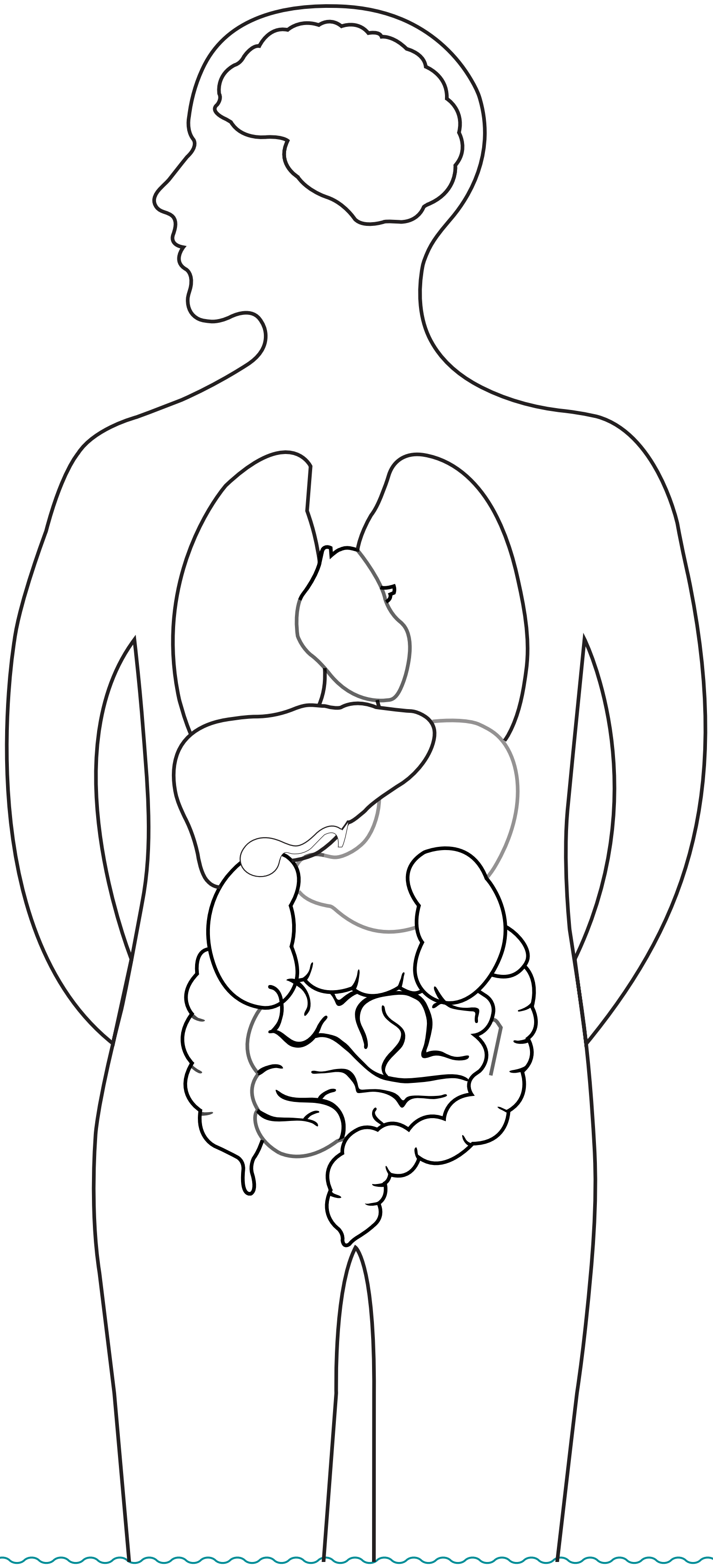

38 39

ÁSKORUN: Hvert er hlutverk þessara líffæra? Rifjaðu upp.

Lífstílskönnun Við eigum einn líkama sem þarf svefn, næringu og hreyfingu. Stundið þið heilbrigðan lífsstíl? Kannið málið og setjið niðurstöðuna upp sem súlurit.

Spyrjið 10 einstaklinga í skólanum og skráið svörin með talnastrikum

Spurning	Já	Nei
Náðir þú 9 klukkutíma svefni í nótt?		
Borðaðir þú morgunmat dag?		
Fékkstu þér ávöxt í gær?		
Finnst þér gaman að hreyfa þig?		

	Já	Nei
10		
9		
8		
7		
6		
5		
4		
3		
2		
1		

svefn

	Já	Nei
10		
9		
8		
7		
6		
5		
4		
3		
2		
1		

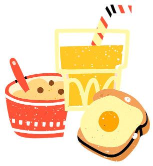

morgunmatur

	Já	Nei
10		
9		
8		
7		
6		
5		
4		
3		
2		
1		

ávöxtur

	Já	Nei
10		
9		
8		
7		
6		
5		
4		
3		
2		
1		

hreyfing

ÁSKORUN: Ræðið saman um niðurstöður könnunarinnar.

Tilraun – Hreinar tennur Ætli efnin í matnum liti tennurnar okkar? Gerum smá eggjatilraun. Setjum fjögur egg í mismunandi vökva. Hvernig ætli þau líti út eftir sólarhring?

PDF

Hvað heldur þú að gerist?

____
vökvi

____
vökvi

____
vökvi

____
vökvi

Niðurstaða: ____

____

____

____

ÁSKORUN: Skráðu tannburstun vikunnar á Tannkortið.

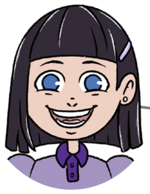

Steinaldarspilið Ég elska mannkynssögu, teiknimyndasögur og söguspil. Það þarf nú eitthvað að laga þetta borðspil. Getur þú hjálpað mér?

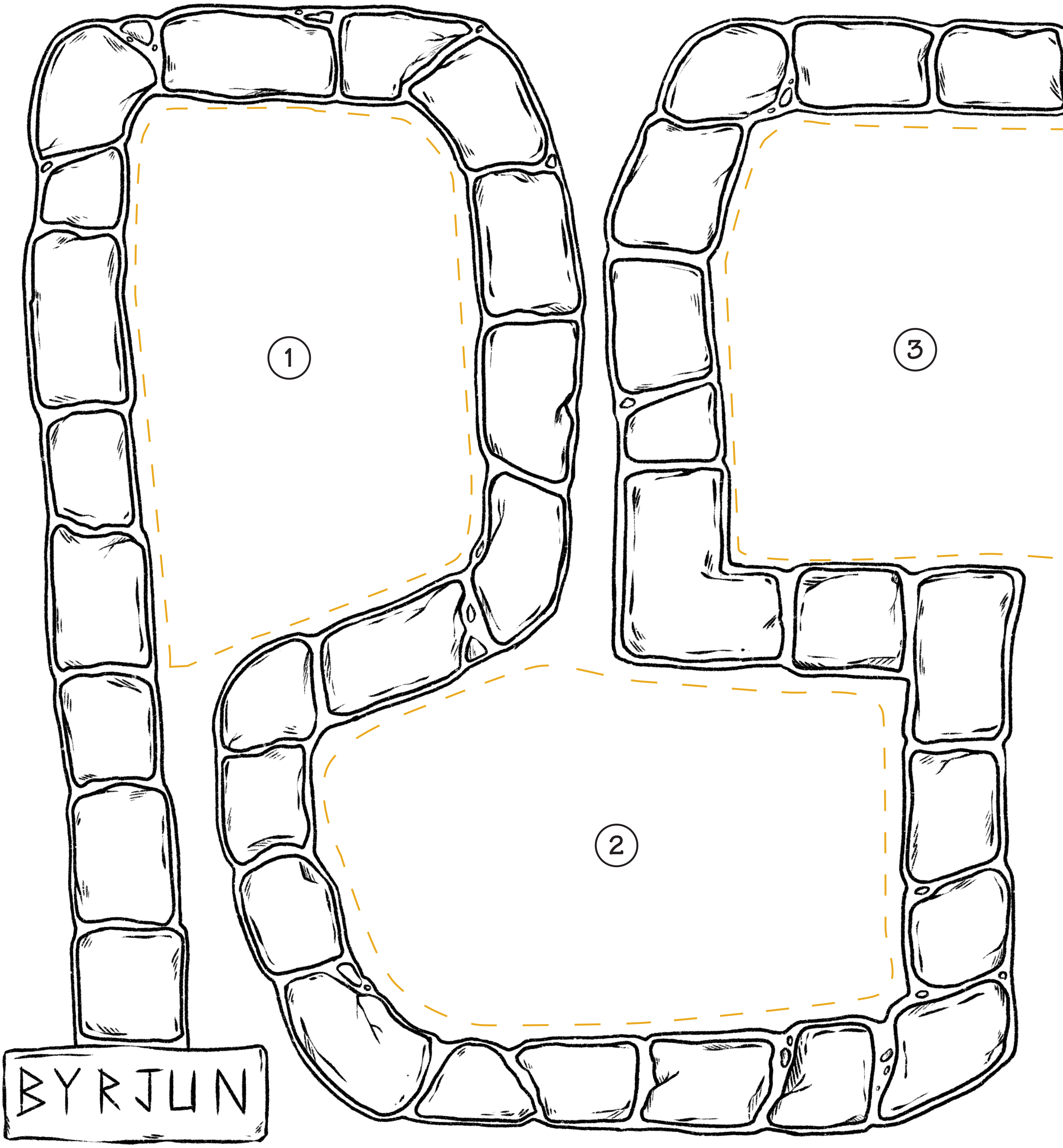

46 47

ÁSKORUN: Hver er Fred Flinstone? Kannaðu málið ...

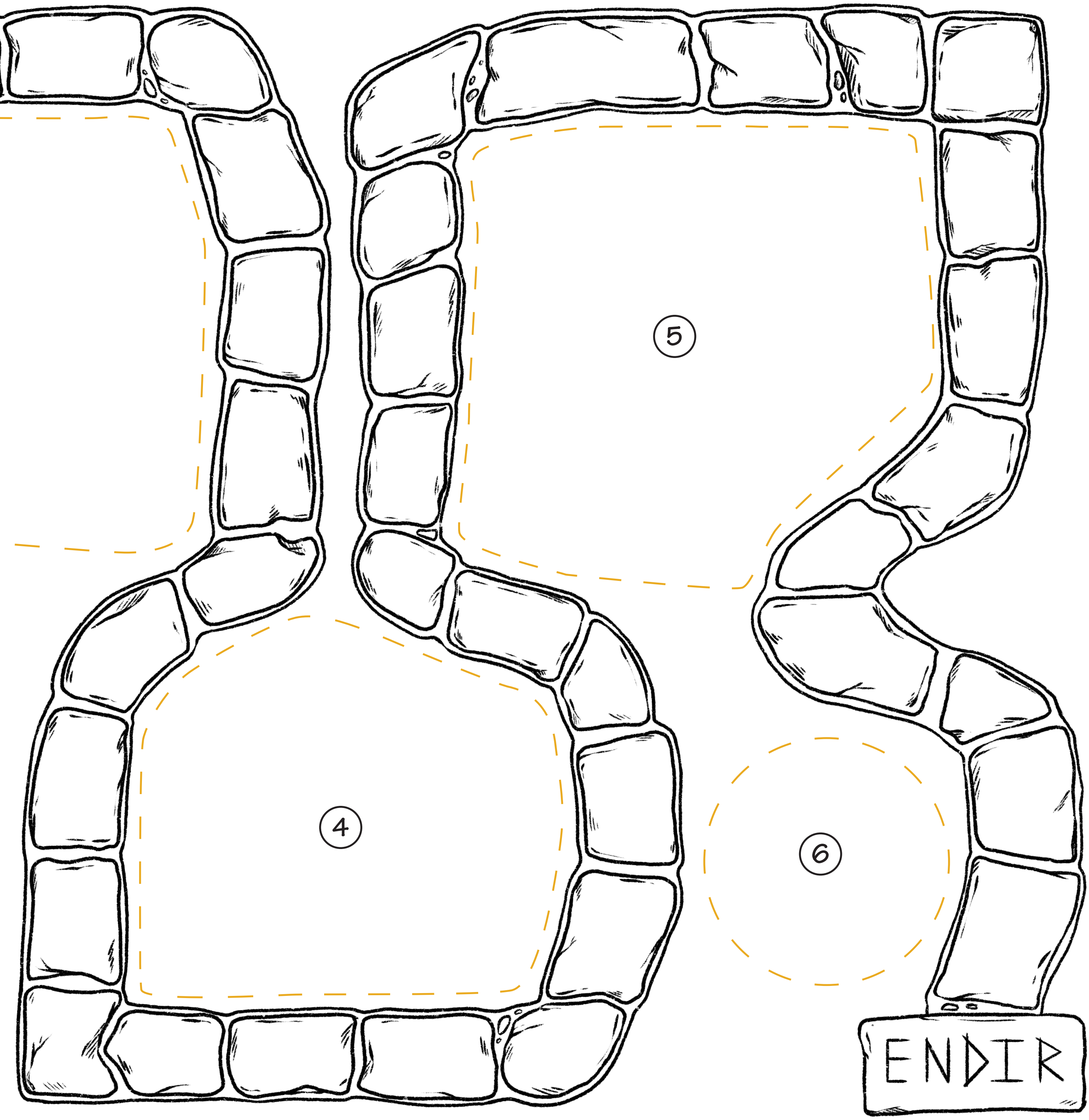

ÁSKORUN: … og safnaðu gögnum í verkefna- og úrklippubók.

Votlendi Íslands Hér eru ýmsir fuglar, fiskar, spendýr, skordýr og smádýr sem búa í votlendi Íslands. Finndu réttan stað fyrir þau í krossgátunni.

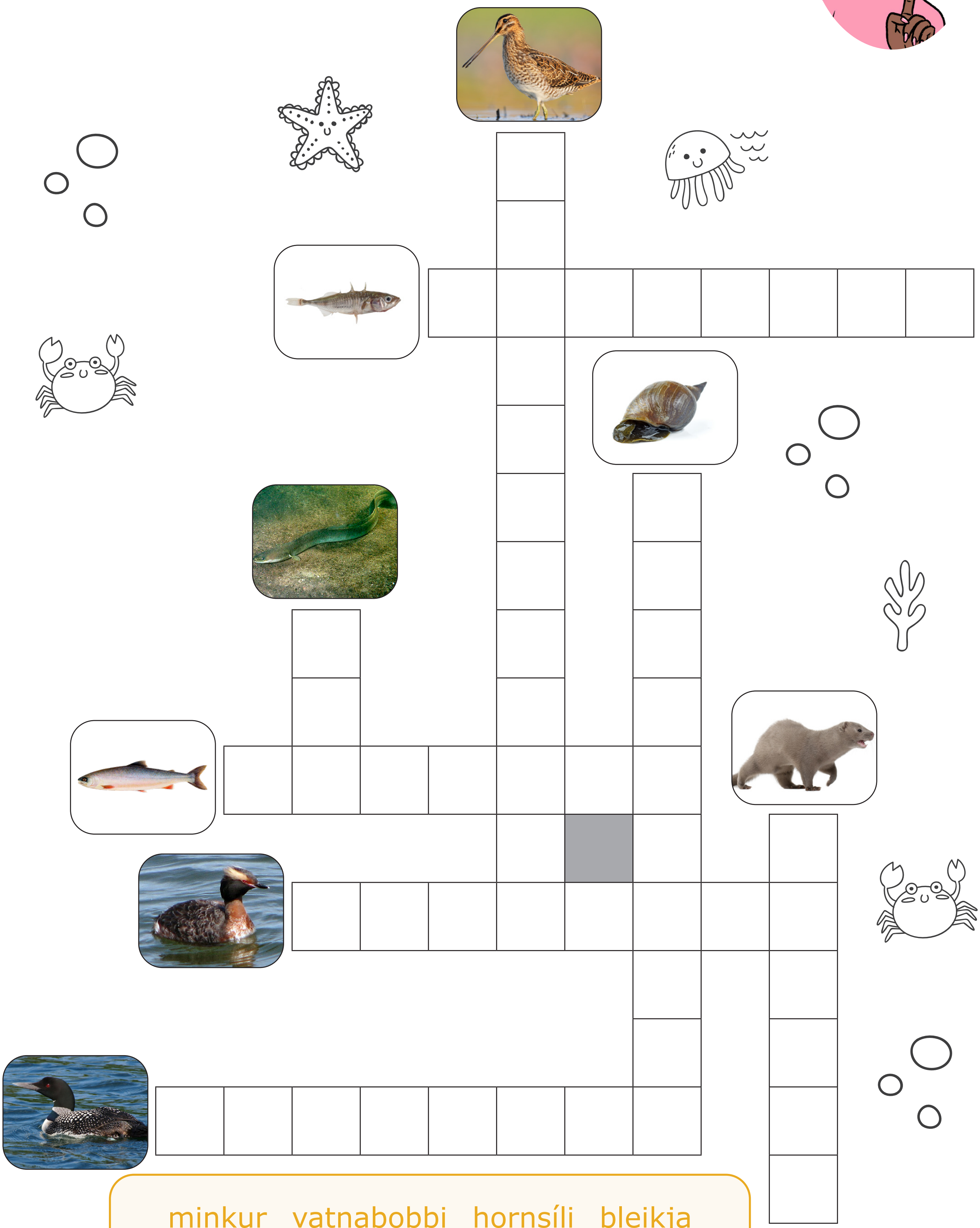

minkur vatnabobbi hornsíli bleikja
flórgoði himbrimi áll hrossagaukur

ÁSKORUN: Búðu til þína eigin dýrakrossgátu í verkefna- og úrklippubók.

Blómplantan Það er gaman að rækta blóm og líka nauðsynlegt að þekkja hluta plöntunnar. Skrifaðu rétt orð á línurnar og litaðu blómið.

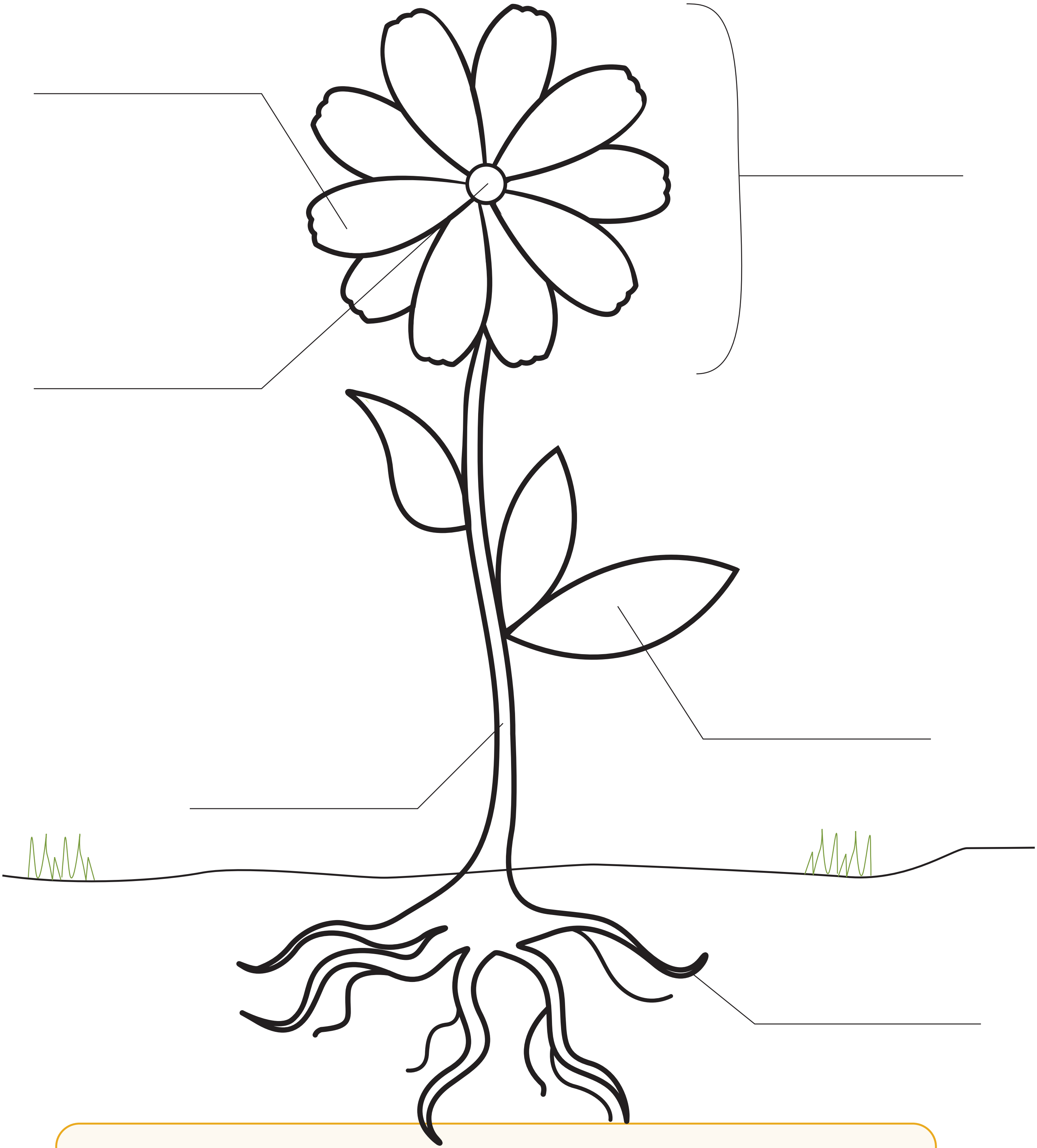

stilkur blómkróna laufblað frjóhnappur krónublað rót

ÁSKORUN: Búðu til blómkort með orðum sem byrja á **bl**.

Þekkir þú trén? Þekkir þú þessi algengu tré? Ef þú raðar trjánum í rétta stafrófsröð finnur þú lausnina!

1

2

3

4

5

	reynitré
	ösp
	ölur
	loðvíðir
	gullregn
	garðahlynur
	grenitré
1	birki
	rifs
	fura

6

7

8

9

10

52 53

ÁSKORUN: Skrifaðu smá fróðleik um hvert tré í verkefna- og úrklippubók.

Tilraun – Litríkt kál

Það er hollt að borða litríkt grænmeti. Hvers vegna ætli það sé? Hér er skemmtileg tilraun sem sýnir hvernig plöntur drekka. Fylgdu leiðbeiningunum.

Efni og áhöld

matarlitur
- gulur
- rauður
- grænn
- blár

kínakál

vatn

4 stór glös

Aðferð

1. Settu vatn í glösin.
2. Litaðu vatnið með nokkrum dropum af matarlit. Einn litur í hvert glas.
3. Dýfðu blaði af kínakáli í litaða vatnið.
4. Geymdu kínakálið í vatninu í um það bil 24 tíma.

Hvað gerðist?

____

____

____

Teiknaðu skýringarmynd:

54 55

ÁSKORUN: Finndu dæmi um litríkt grænmeti.

Trampólínprófið Ég elska að hoppa á trampólíni en þú? Þau geta samt verið hættuleg. Notaðu Trampólínprófið til að kanna málið heima eða í skólanum.

1 Hvar stendur trampólínið?

☐ Á grasi*
☐ Á mjúku undirlagi*
☐ Það er niðurgrafið*
☐ Á hörðu undirlagi

2 Hversu mikið autt pláss er í kringum trampólínið?

☐ 2,5 metrar (250 cm) eða meira í allar áttir*
☐ Minna en 2,5 metrar (250 cm) í allar áttir

3 Er trampólínið tryggilega fest niður?

☐ Já*
☐ Nei

4 Er öryggisnet í kringum trampólínið?

☐ Já*
☐ Já, en það er rifið
☐ Nei

5 Hylur hlífðardúkur alla gormana?

☐ Já*
☐ Nei

6 Hámarksfjöldi á trampólíni er einn. Farið þið eftir þessari reglu?

☐ Já*
☐ Stundum
☐ Nei

7 Vitið þið hver hámarksþyngdin fyrir trampólínið er?

☐ Já*
☐ Nei

8 Farið þið eftir reglum um hámarksþyngd á trampólíninu?

☐ Já*
☐ Stundum
☐ Nei

4 stjörnur eða færri: Því miður, þið félluð á trampólínprófinu. Skoðið niðurstöðurnar vel og bætið úr því sem upp á vantar. Öryggi þeirra sem nota trampólínið er í hættu!

5–7 stjörnur: Þið náðuð trampólínprófinu! Athugið samt að eftir því sem stigin ykkar eru færri, því hættulegra er að hoppa á trampólíninu. Skoðið niðurstöðurnar vel og bætið úr því sem upp á vantar. Öryggi þeirra sem nota trampólínið er ekki nægilega mikið!

8 stjörnur: Vá, til hamingju! Þið eruð algjörir trampólínmeistarar sem ætlið greinilega að tryggja góða skemmtun með hámarksöryggi. Haldið áfram að fylgjast með að allir hopparar fari eftir reglum um notkun.

58 59

ÁSKORUN: Hversu oft getur þú hoppað á trampólíni á einni mínútu?

Þekkir þú dýrið? Náttúran er falleg og gaman að teikna hana. En sum dýr geta stungið og bitið. Þekkir þú þessi? Skráðu heiti þeirra í eintölu og fleirtölu.

skógarmítill eldmaur geitungur
starafló mýfluga lúsmý

et.	et.	et.
ft.	ft.	ft.

et.	et.	et.
ft.	ft.	ft.

ÁSKORUN: Semdu sögu sem fjallar um þessi skordýr.

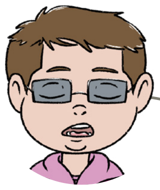

Örugg á bryggjunni Það er eins gott að það er bryggjukantur hér, annars gæti ég dottið í sjóinn! Hlustum á kennarann og teiknum svo og litum í réttum litum.

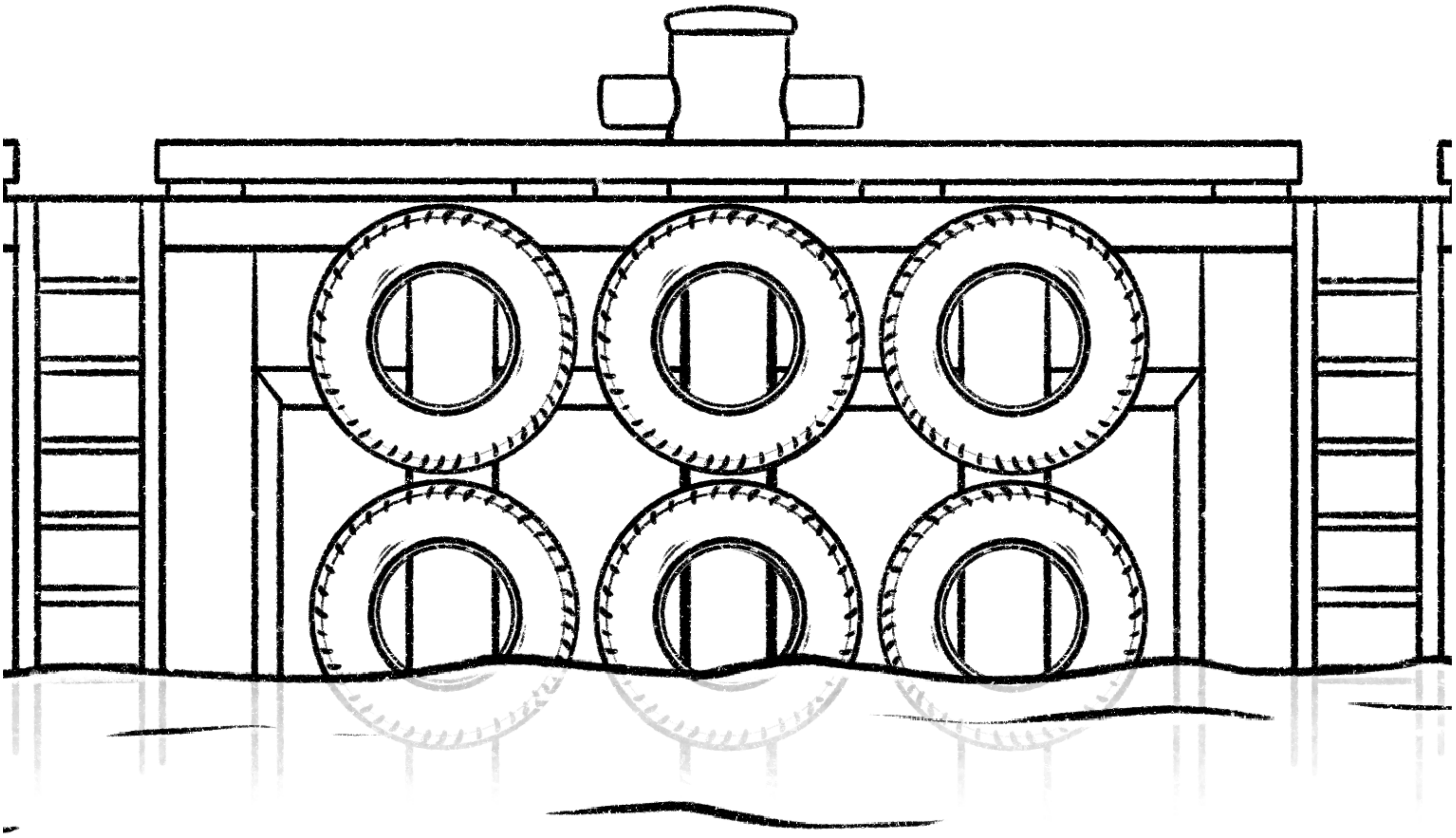

62 63

ÁSKORUN: Hannaðu sjóbjörgunartæki fyrir dýr sem lendir í vandræðum.

Hvað gæti gerst? Hér er mikið um að vera! Ætli fólkið hafi ekki lært um hættur við ár og vötn? Skráið rétt númer í hringina og ræðið svo saman hvað gæti gerst.

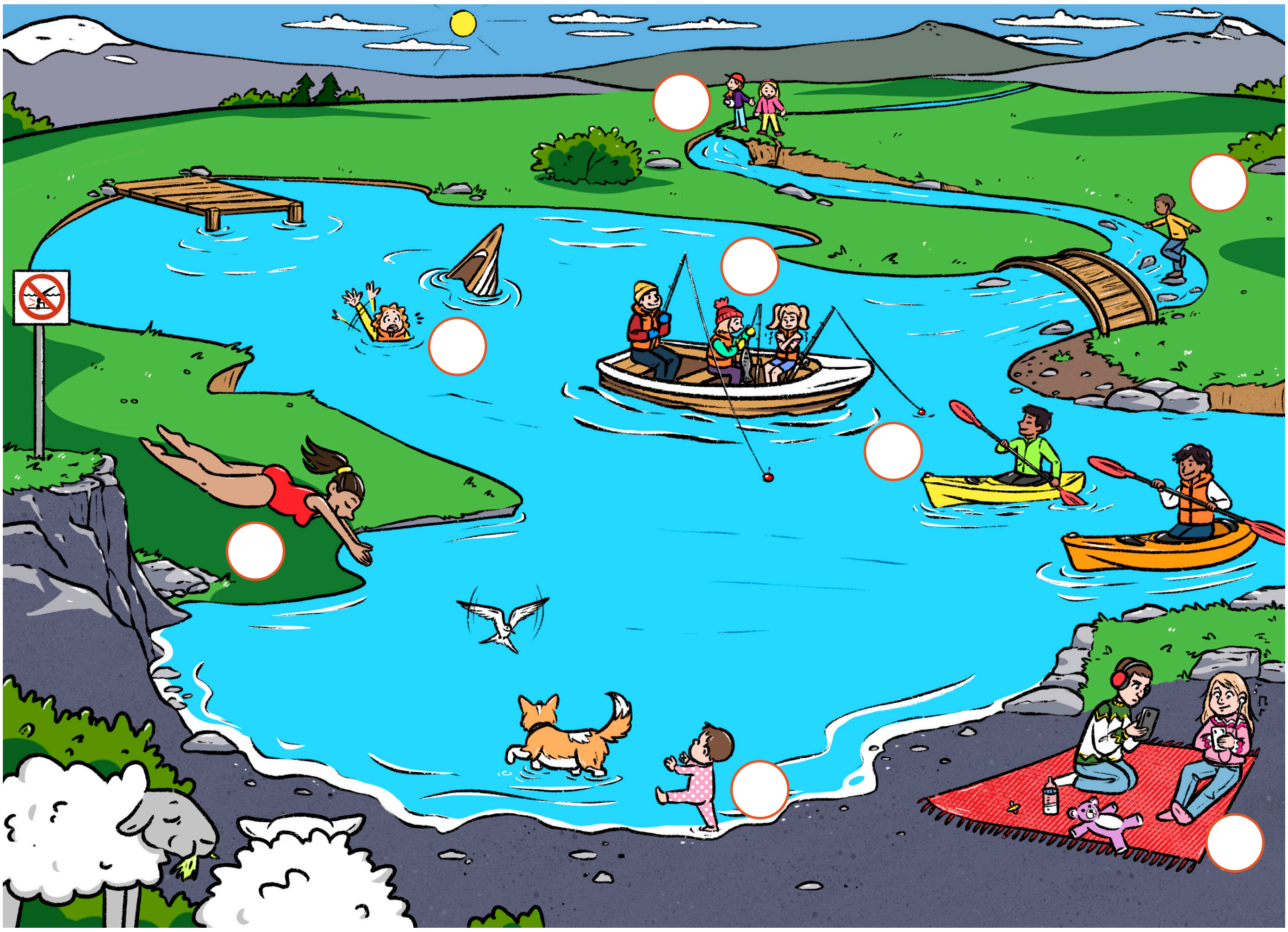

1. Gæti runnið á hálum steinum.
2. Gætu dottið í straumharða á.
3. Gæti drukknað ef kajaknum hvolfir.
4. Þarf að vera betur klædd.
5. Gæti dottið fram fyrir sig í kalt vatnið.
6. Þurfa að gæta barnsins síns betur.
7. Þarf að spara kraftana og bíða eftir björgun.
8. Þarf að lesa betur á skiltin.

64 65

ÁSKORUN: Finndu 10 stærstu vötn Íslands og skráðu í verkefna- og úrklippubók.

Öryggisgátan Hér er fullt af orðum sem tengjast öryggi á byggingarsvæðum. Skoðaðu myndir og orð og finndu hvar þau passa í krossgátuna.

Lóðrétt
- heyrnarhlífar
- hlífðargleraugu
- rykgríma
- verkfærabelti
- vinnubuxur
- öryggisstígvél

Lárétt
- endurskinsvesti
- fallvarnarbelti
- vinnuhanskar
- öryggishjálmur

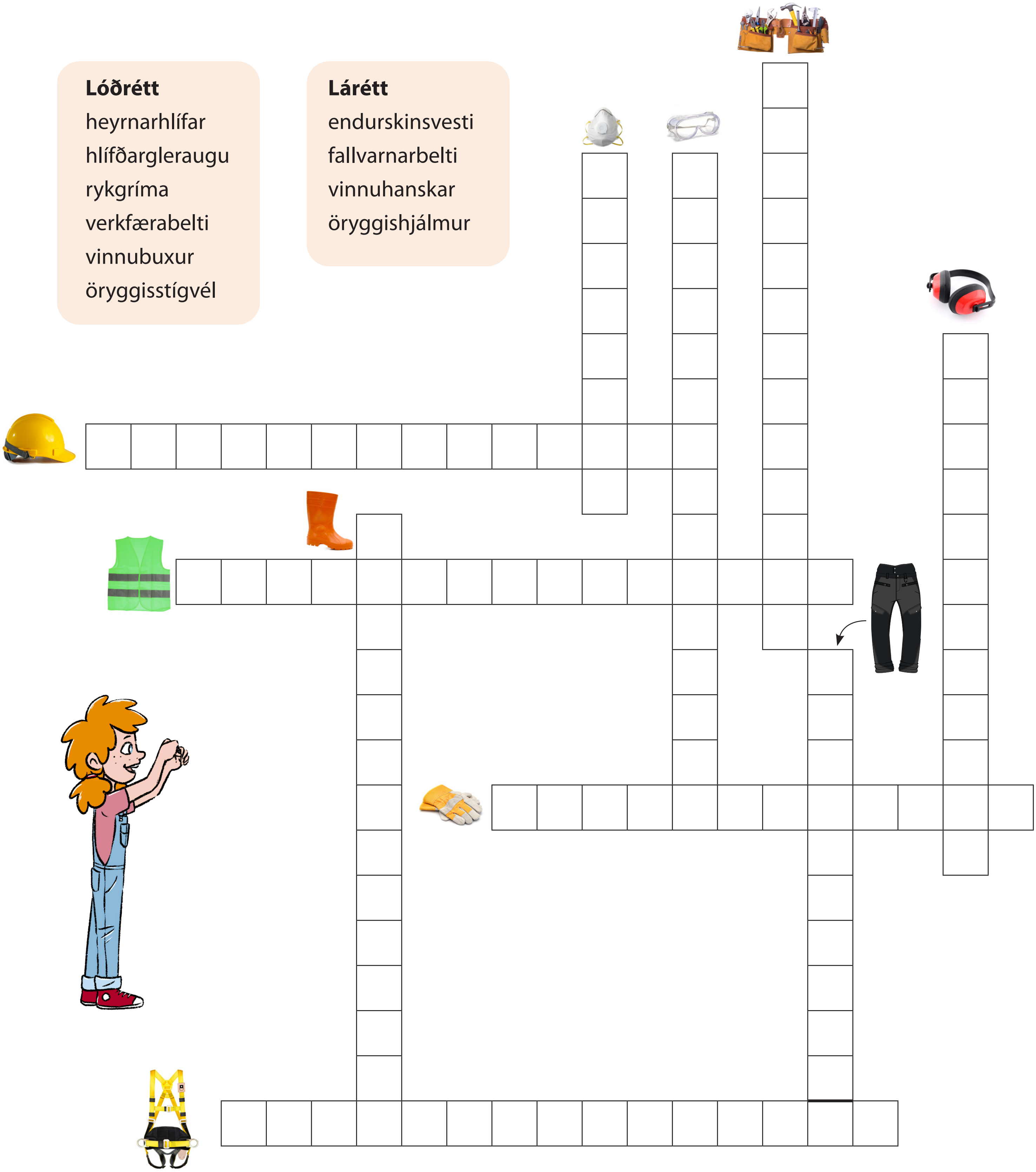

66 67

ÁSKORUN: Hvað gera þúsundþjalasmiðir? Semdu sögu.

Flugeldavarnir Er ekki öruggt að þú þekkir allar flugelda-reglurnar? Kláraðu að teikna inn á myndina allt sem þarf að hafa í huga. Svo máttu lita hana fallega.

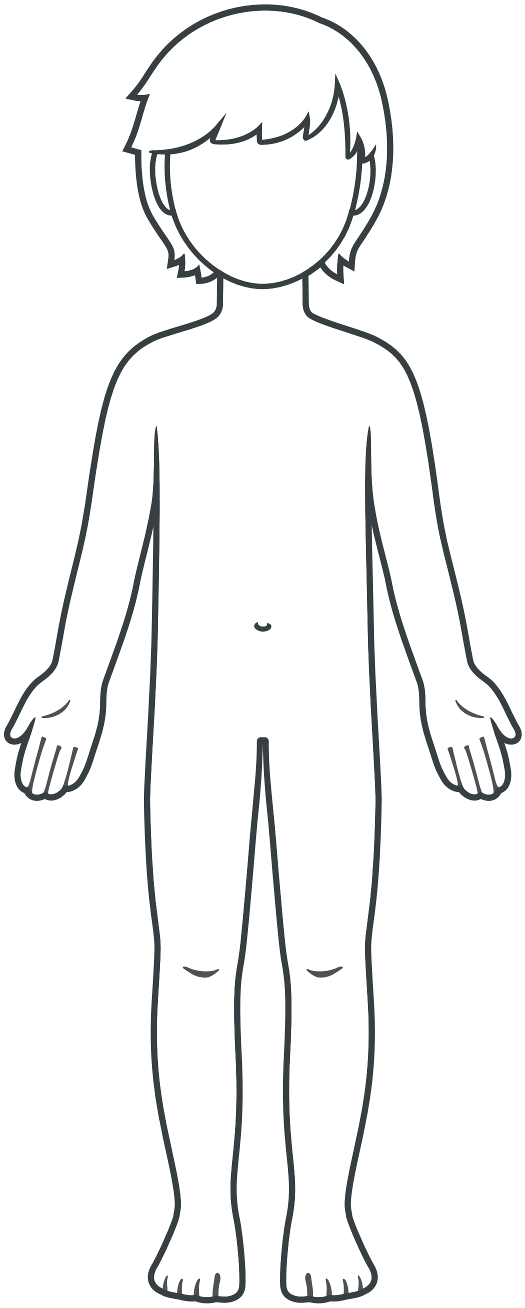

Teiknaðu:

1. Hlý föt á barnið.
2. Ljósaperu yfir höfði til að muna öryggisreglur.
3. Góða vettlinga sem verja hendur.
4. Hlífðargleraugu sem verja augun.
5. Hund bundinn við girðingu.
6. Handblys sem aldrei má taka í sundur.
7. Skotpall fyrir flugelda.
8. Flugelda að springa á himninum.

68 69

ÁSKORUN: Hannaðu öruggan skotpall til að skjóta upp flugeldum.

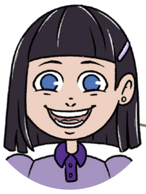

Neðasjávareldgos Ísland varð til við endurtekin neðansjávar-eldgos. Það gerðist fyrir löngu og tók margar milljónir ára. Skráðu rétt númer í kassana.

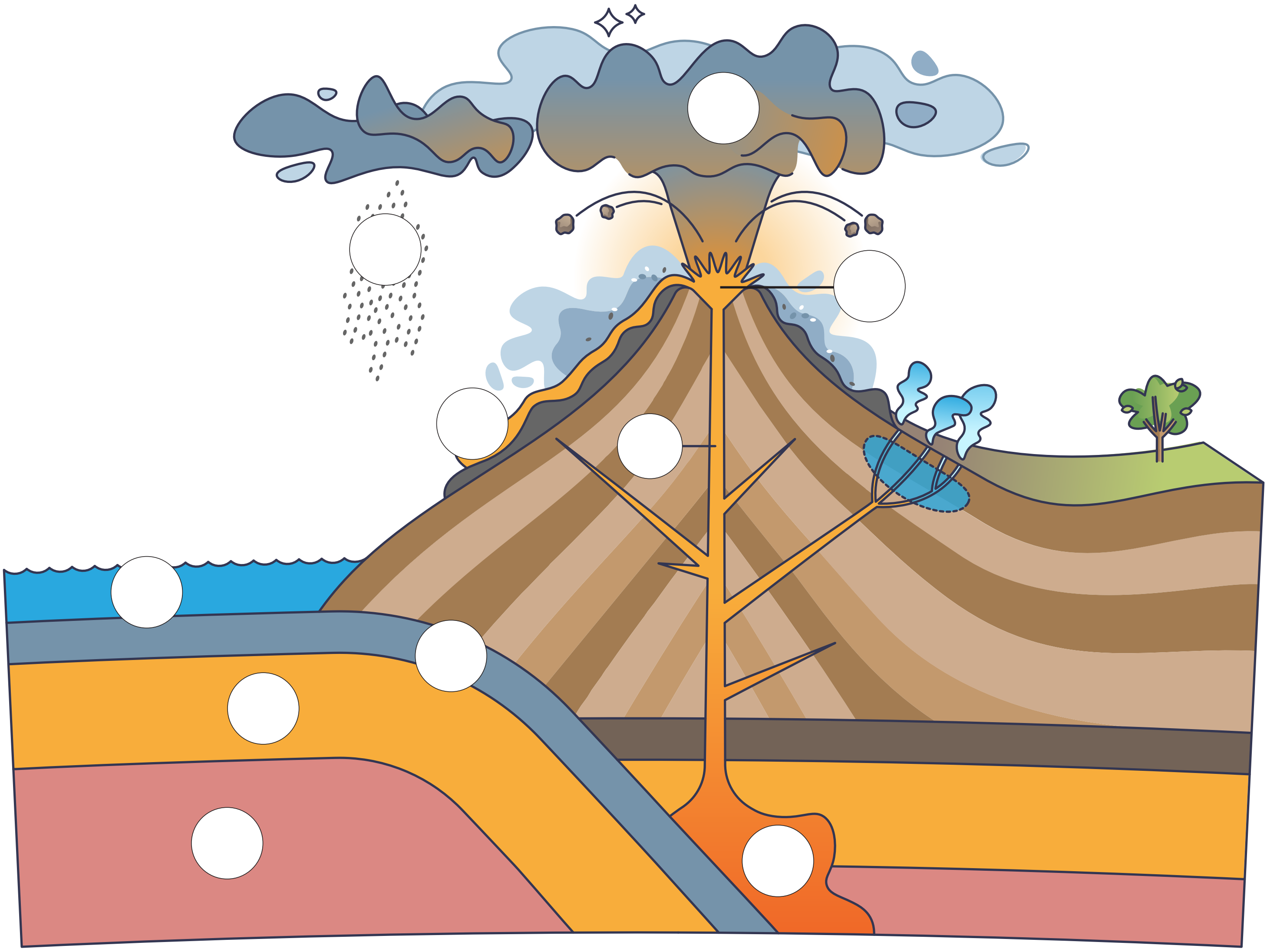

1. hraunflæði
2. gosmökkur
3. kvikuhólf
4. aska
5. Atlantshaf
6. möttull
7. jarðskorpufleki
8. gosrás
9. gígur
10. hafsbotn

72 73

ÁSKORUN: Lýstu því sem gerist í neðansjávareldgosi.

Hæðarlínur og sjávarmál

Hér er flott teikning af fjalli. Hvað er það eiginlega hátt? Kíkjum á þessar spurningar saman og teiknum það sem vantar.

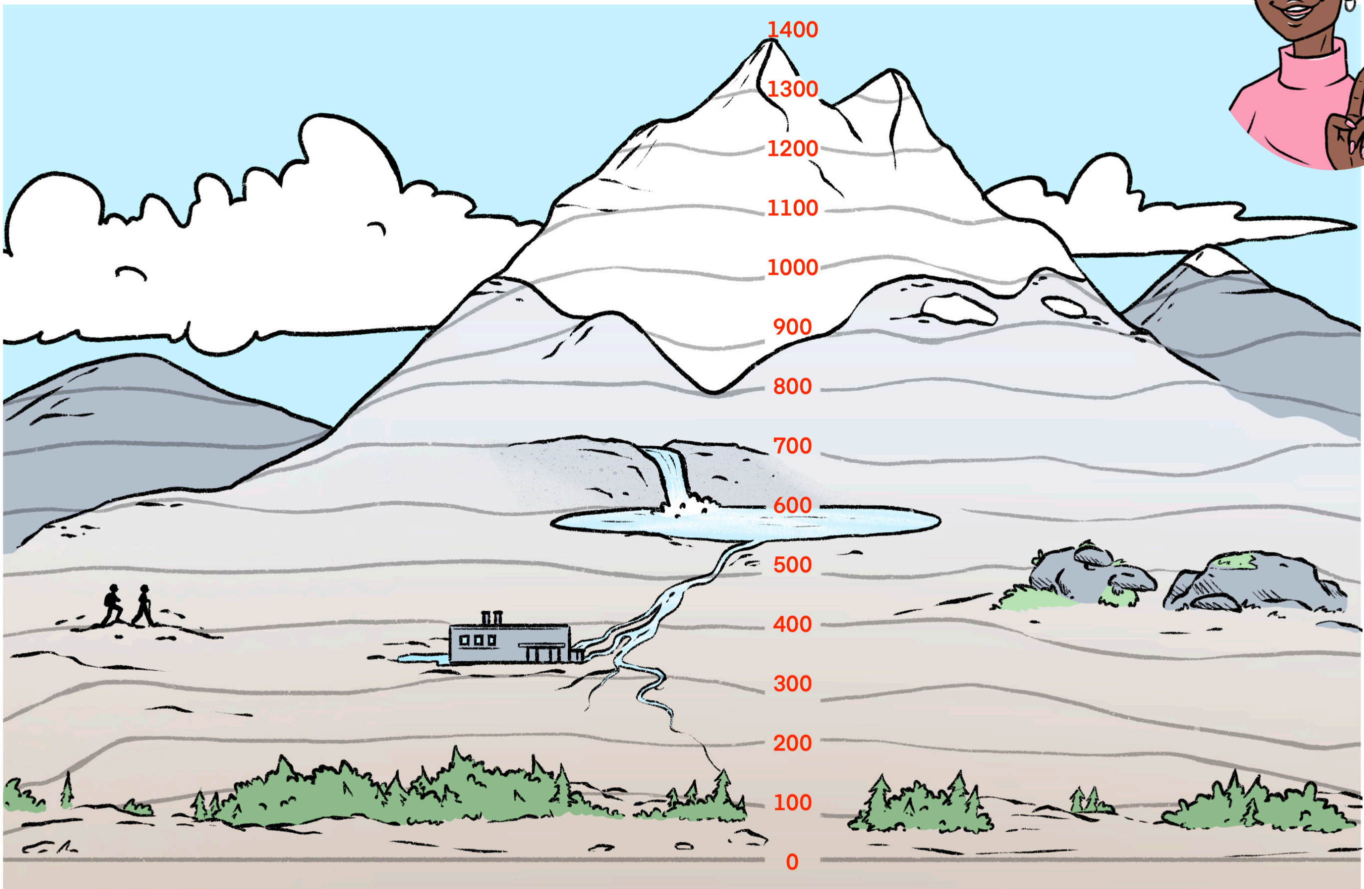

Hversu hátt yfir sjávarmáli er:

Neðsti hluti snjórandarinnar? ________ m

Hæsti toppur fjallsins? ________ m

Göngufólkið? ________ m

Stóri tröllasteinninn? ________ m

Fossinn? ________ m

Virkjunin? ________ m

Stöðuvatnið? ________ m

Skóglendið? ________ m

Teiknaðu:

1. Snjókarl 200 m ofar en fossinn.
2. Flugvélaflak í 1200 m hæð.
3. Hreindýr 50 m neðar en virkjunin.
4. Tjald 100 m neðar en hreindýrin.
5. Áttavilltan jólasvein í sömu hæð og steintröllið.
6. Kind í 650 m hæð.

74 75

ÁSKORUN: Búðu til þitt eigið hæðarkort í verkefna- og úrklippubók.

Margs konar landslag Landið okkar er bæði fallegt og fjölbreytt. Við höfum eldgos og jökla, sanda og fljót sem dæmi. Skráðu hvaða náttúruperlur þetta eru og litaðu þær síðan.

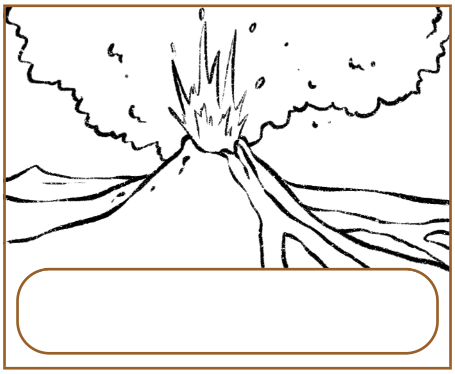

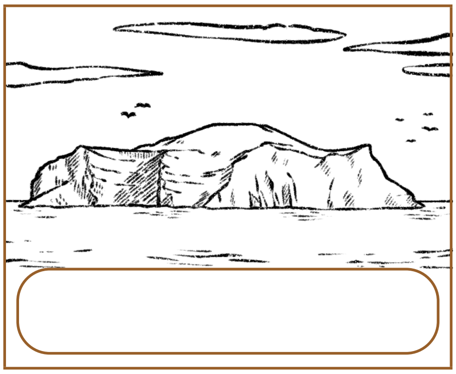

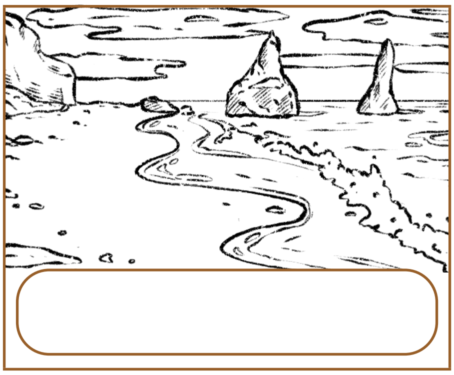

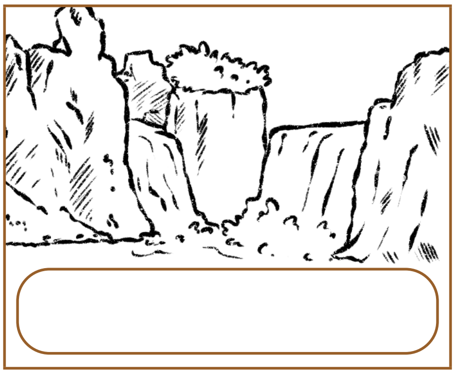

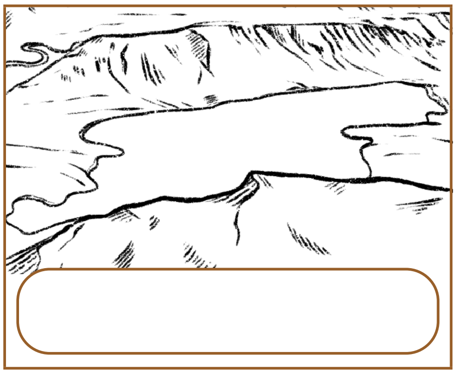

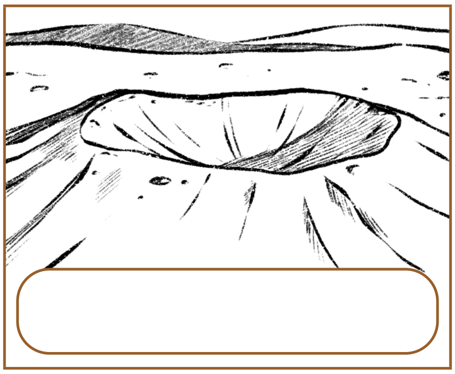

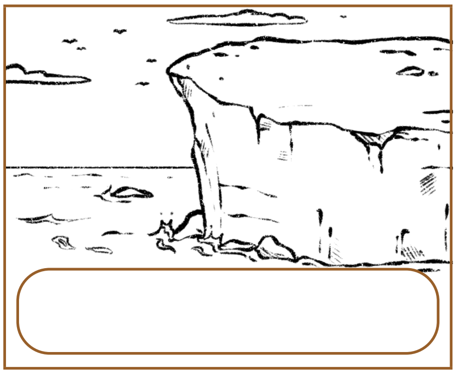

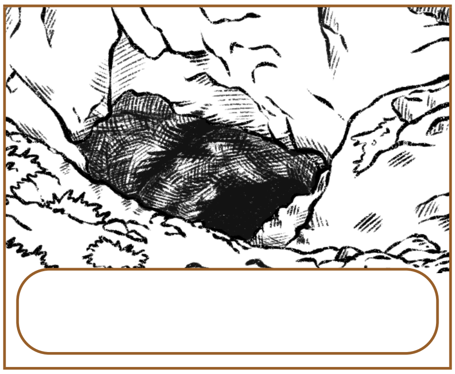

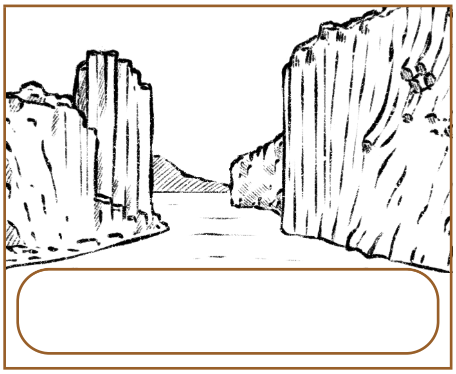

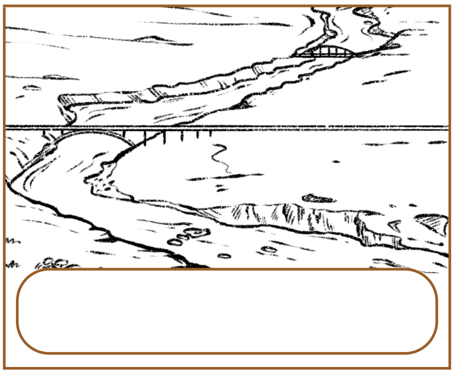

foss eldfjall gígur hellir eyja bjarg gil
fjara hraun jökull fljót stöðuvatn

76 77

ÁSKORUN: Finndu dæmi um fleiri náttúruperlur.

Hvar býr fólkið? Á Íslandi eru mörg þorp og bæir.
Kannski getum við fyllt heila stafrófstöflu með þeim?
Hvað skyldi margt fólk búa á hverjum stað? Könnum málið.

A ______	I ______	R ______
Á ______	Í ______	S ______
B ______	J ______	T ______
D ______	K ______	U ______
Ð ______	L ______	Ú ______
E ______	M ______	V ______
É ______	N ______	Y ______
F ______	O ______	Þ ______
G ______	Ó ______	Æ ______
H ______	P ______	Ö ______

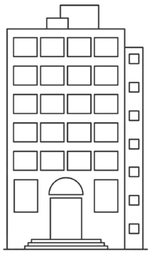

Ísafjörður ______

Mosfellsbær ______

Neskaupstaður ______

Egilsstaðir ______

Borgarnes ______

Vestmannaeyjar ______

Þorlákshöfn ______

Ólafsvík ______

Tálknafjörður ______

Húsavík ______

Grindavík ______

Laugarvatn ______

78 79

ÁSKORUN: Finndu 10 fjölmennustu byggðarkjarna á Íslandi.

Landshlutar, tákn og litir landakorta

Íslandi er skipt upp í átta landsvæði sem hvert hafa sitt heiti. Við notum líka ýmis tákn og liti til að útskýra kortin. Í hvaða landshluta býrð þú?

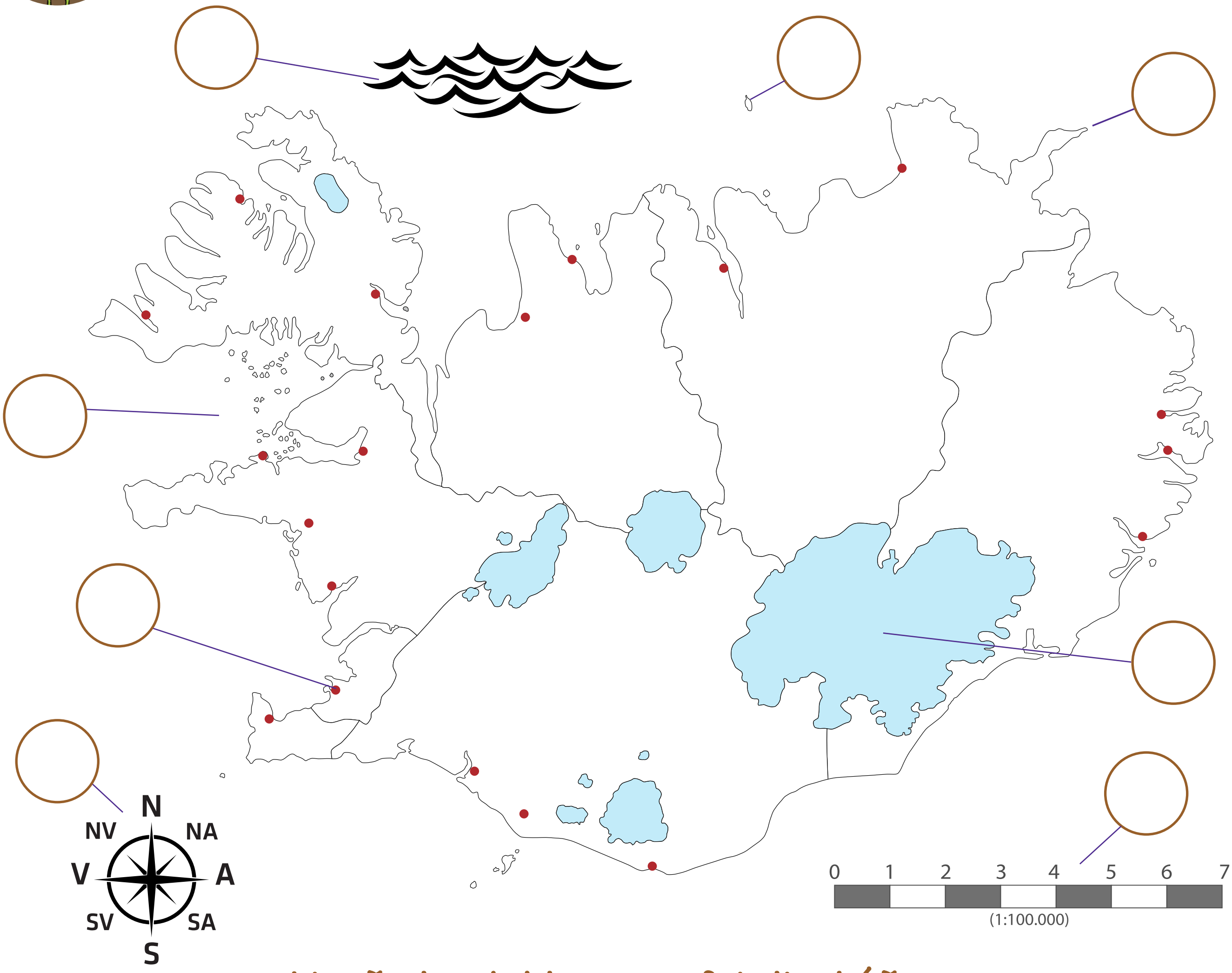

Litaðu landshlutana eftir litakóðanum:

Vesturland	Austurland
Vestfirðir	Suðurland
Norðvesturland	Suðurnes
Norðausturland	Höfuðborgarsvæðið

Skráðu þessi númer í rétta hringi á kortinu.

1 sjór **2 eyja** **3 fjörður** **4 nes** **5 áttaviti**

6 mælikvarði **7 þéttbýlisstaður** **8 jökull**

80 81

ÁSKORUN: Hvaða þéttbýlisstaðir eru sýndir á kortinu?

Höfuðáttirnar Það er gott að þekkja áttirnar, sérstaklega þegar við erum að ferðast um landið okkar. Merktu þær inn á kortið. Ein vísbending: Sólin kemur upp í austri.

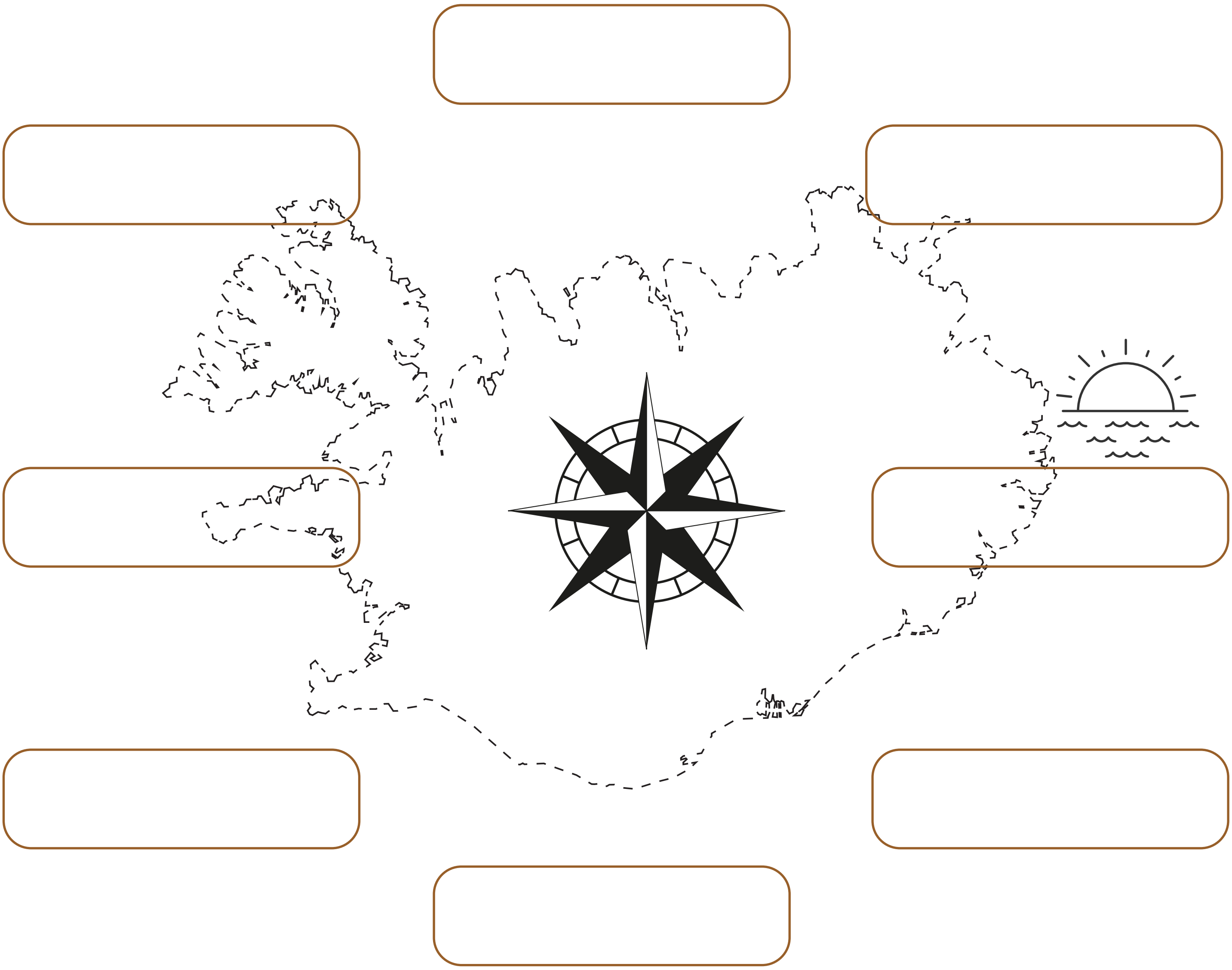

norður **suðaustur** **suður** **austur**

norðvestur **vestur** **norðaustur** **suðvestur**

ÁSKORUN: Finndu fleiri milliáttir og merktu inn á kortið.

Lykill að kristindómi Birna bjó til þetta dulmál og bað mig um að leysa það en ég er í smá vanda. Notum stafrófslykilinn til að komast að því hvað stendur hér.

A	Á	B	D	Ð	E	É	F	G	H	I	Í	J	K	L	M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
N	O	Ó	P	R	S	T	U	Ú	V	X	Y	Ý	Þ	Æ	Ö
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32

1 Hvað kallast helgirit kristinnar trúar?

30	1	5

14	1	15	15	1	22	23

3	11	3	15	12	1

2 Hvernig dó Jesús?

10	1	17	17

26	1	21

14	21	18	22	22	8	6	22	23	24	21

3 Hvað heita tvær helstu hátíðir kristindómsins?

13	19	15

18	9

20	2	22	14	1	21

4 Hver frelsaði mannkynið frá syndum sínum?

13	6	22	25	22

22	18	17	24	21

9	24	5	22

5 Hverju fagnar kristið fólk á jólunum?

8	31	5	11	17	9	24

13	6	22	25	22

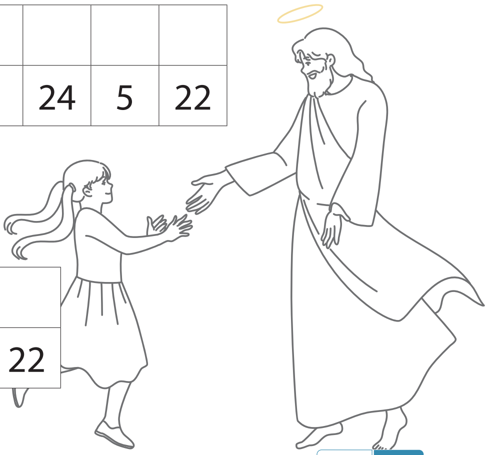

86 87

ÁSKORUN: Búðu til þrjár dulmálsspurningar til viðbótar um kristindóminn.

Falleg bænahús Mér finnst gaman að læra um ný lönd og ólík trúarbrögð. Sjáðu bara þessa fallegu mosku! Skrifaðu rétt orð í eyðurnar og litaðu hana.

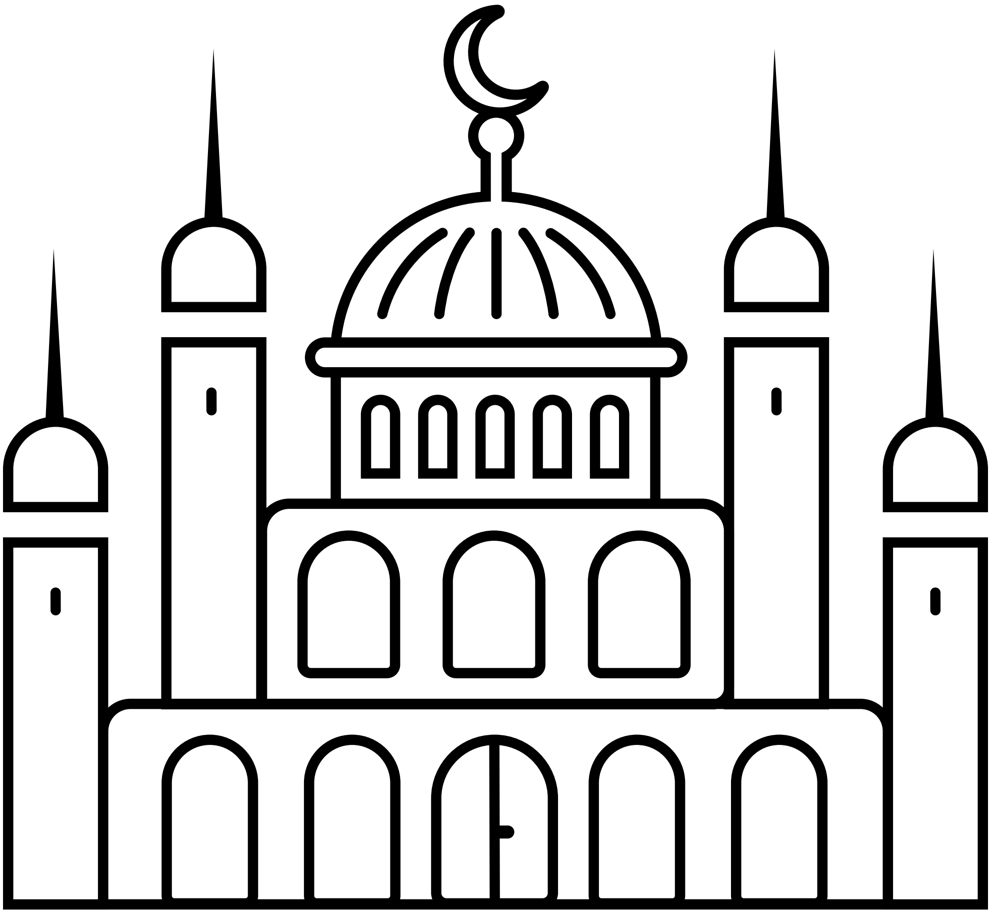

moska **turn** **fólk** **sál**
kallari **bænahús** **andlit**

Moska er ______________________ múslima.

Orðið ______________________ þýðir „staður þar sem fallið er fram“.

Við flestar moskur er ______________________.

Í hvert skipti sem ______________________ hrópar úr turni mosku

kemur ______________________ til að biðjast fyrir.

Áður en fólk fer inn í moskuna þvær það hendur, ______________________ ,

handleggi, höfuð og fætur til að hreinsa ______________________

og líkama.

ÁSKORUN: Finndu mynd af mosku á netinu og prentaðu út.

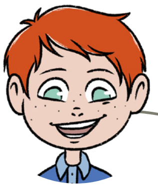

Allt í rugli Mér finnst þessi trúarbragða-orð mjög áhugaverð. En hér er búið að rugla öllu! Hjápaðu mér að raða málsgreinunum rétt upp og skrifa á línurnar.

ára
er

gömul.
um
4000
Hindúatrúin

kallast
bækur

Vedaritin
viskunnar.

trú
í
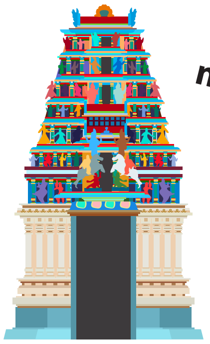
musterum.
iðka
Hindúar
sína

Bramha
skapar
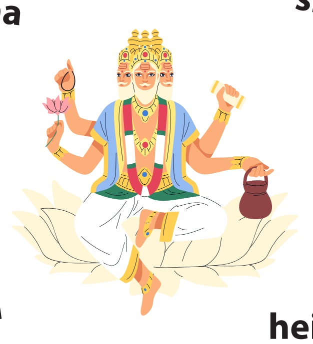
verur
allar
Guðinn
heimsins.

ÁSKORUN: Búðu til þitt eigið málsgreinarugl.

Tákn búddisma Fjölskyldan mín er búddatrúar og við höfum lítið altari heima. Þar eru margir fallegir hlutir. Hvað passar saman? Lestu textann og settu rétt númer við hverja mynd.

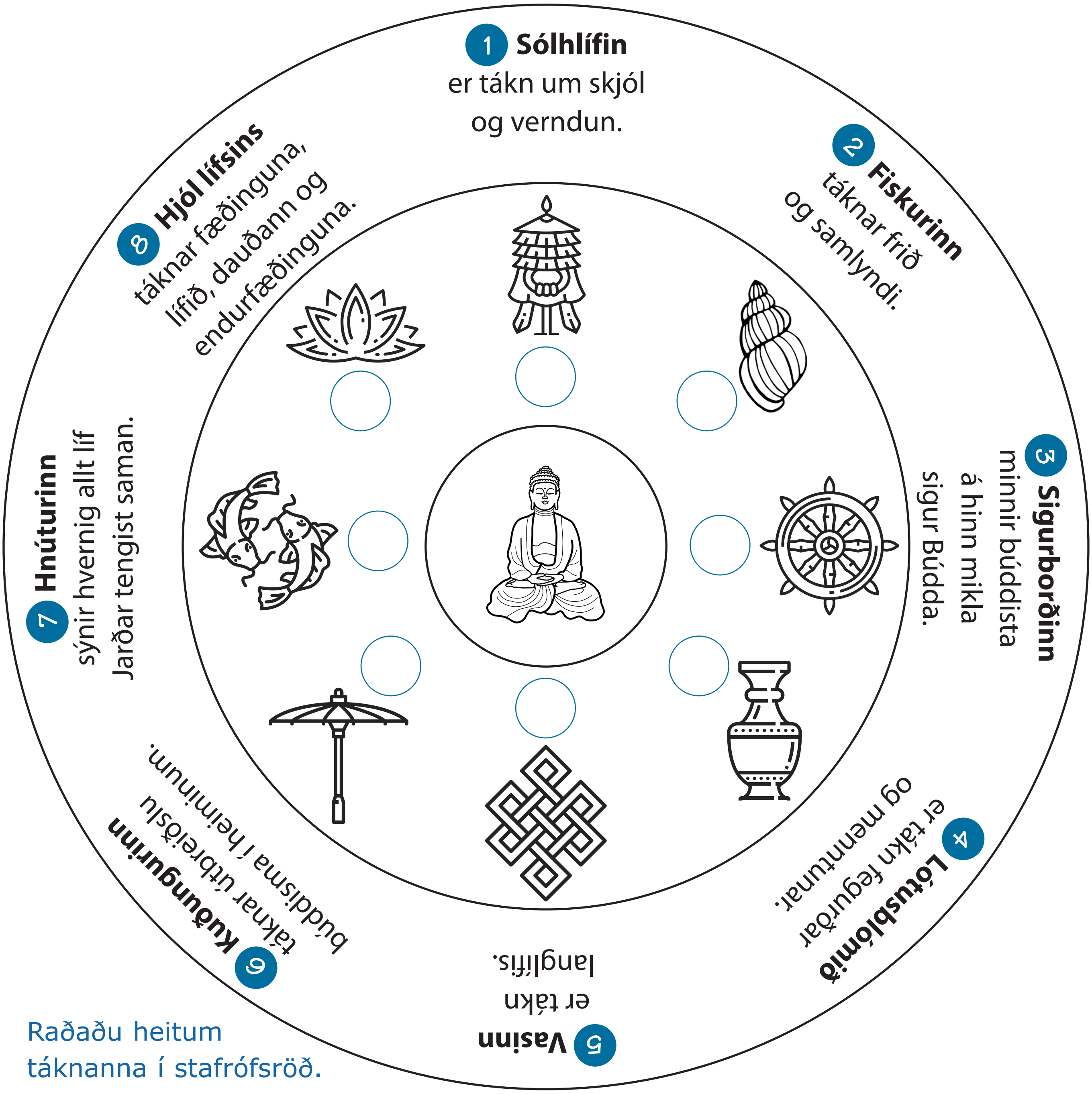

Raðaðu heitum táknanna í stafrófsröð.

1. ______________________
2. ______________________
3. ______________________
4. ______________________
5. ______________________
6. ______________________
7. ______________________
8. ______________________

92 93

ÁSKORUN: Hannaðu fimm tákn fyrir áhugamálin þín.

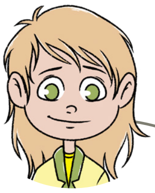

Dýrahringurinn Kínverski dýrahringurinn er mjög fallegur. Hér þarf þó eitthvað að laga hann til. Límdu myndir inn í skífuna og skráðu hvaða ár þú og fjölskyldan þín fæddust.

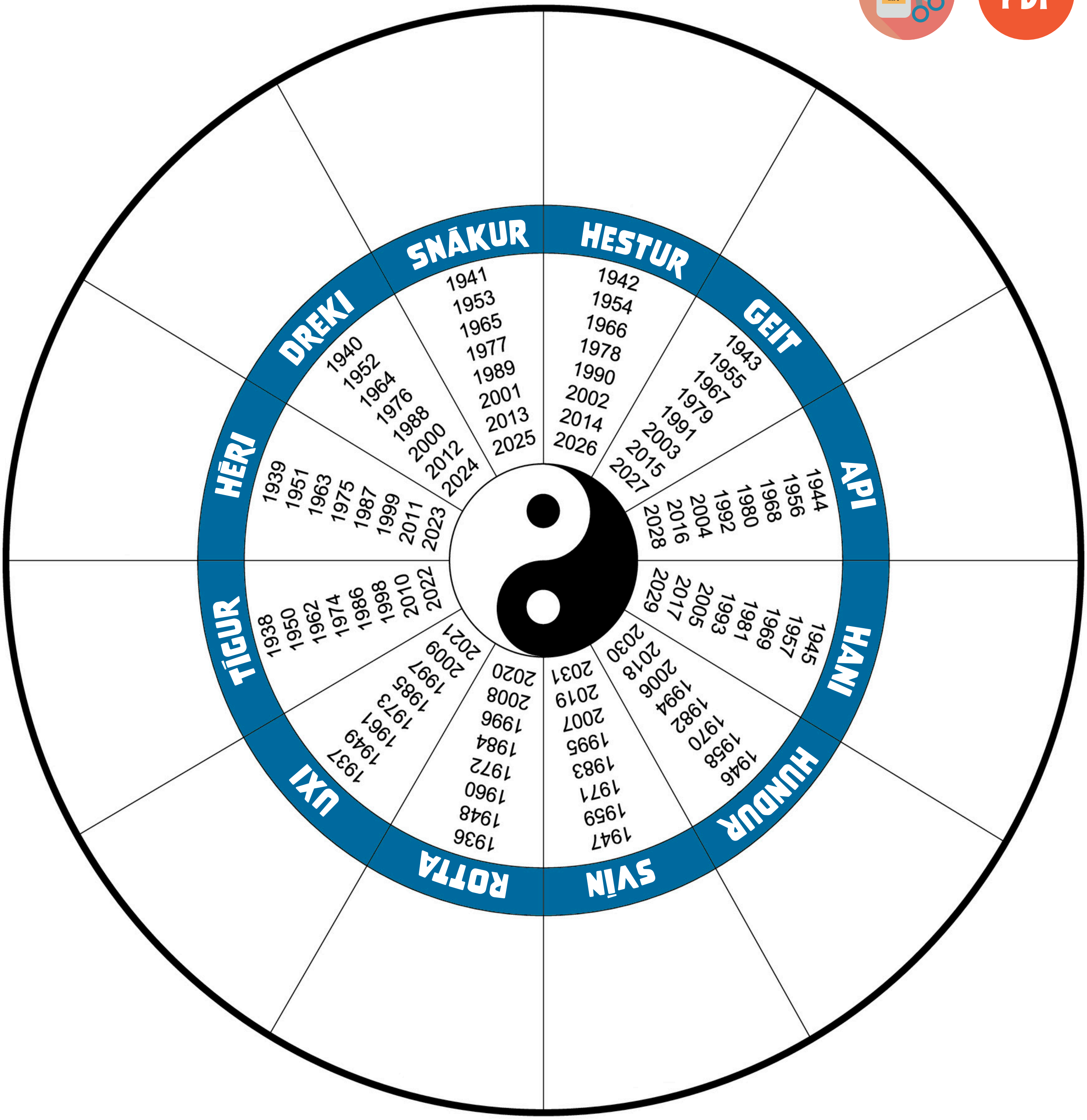

nafn	fæðingar-ár	stjörnu-merki	nafn	fæðingar-ár	stjörnu-merki
Ég					

94 95

ÁSKORUN: Yin og yang eru andstæður. Finndu fleiri andstæður.

Ólík trúarbrögð Hér er trúlega svolítið skemmtileg þraut. Finndu hvaða trúarbrögðum táknin tilheyra. Litaðu þau svo fallega, teldu og skráðu fjölda þeirra.

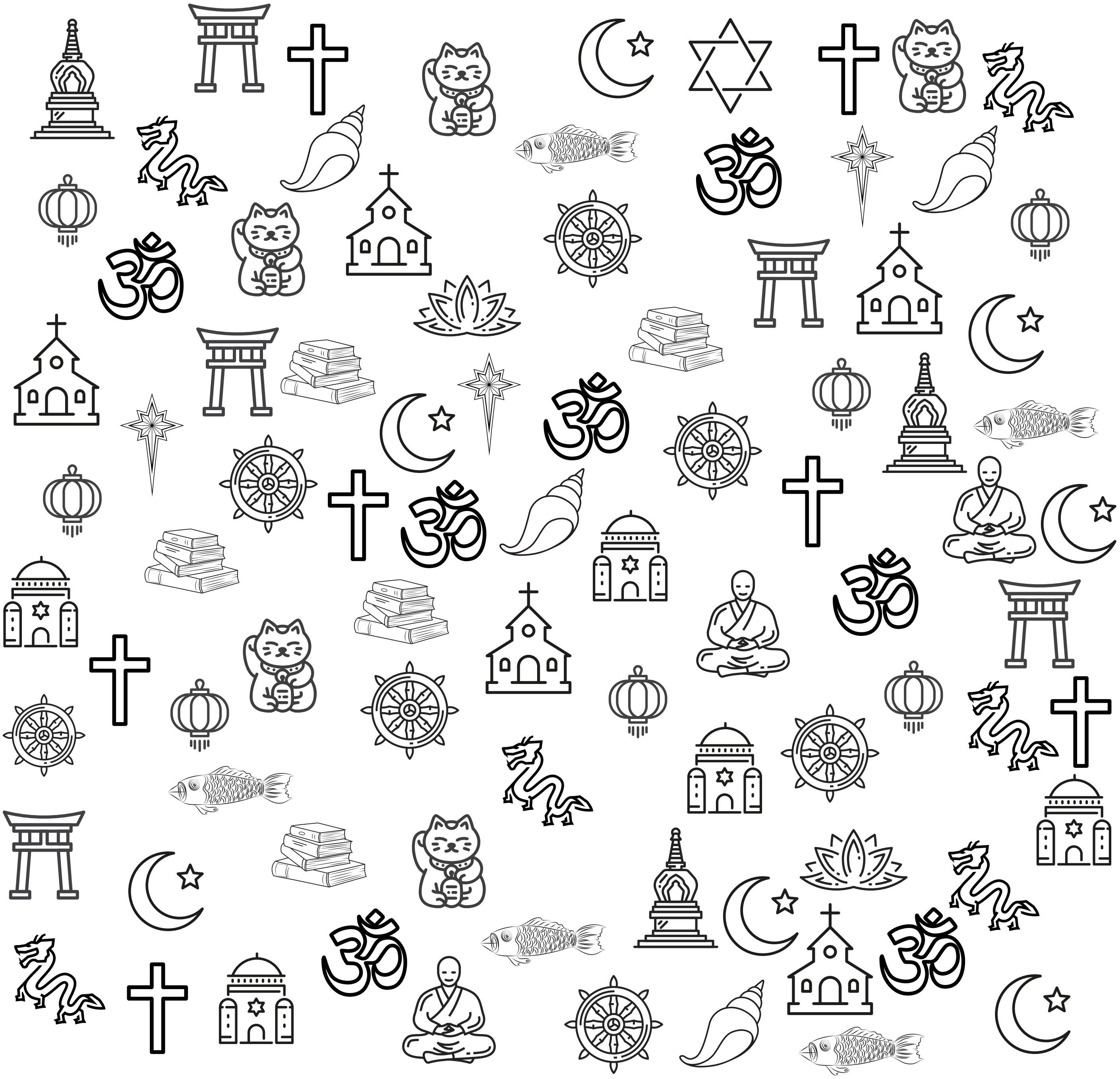

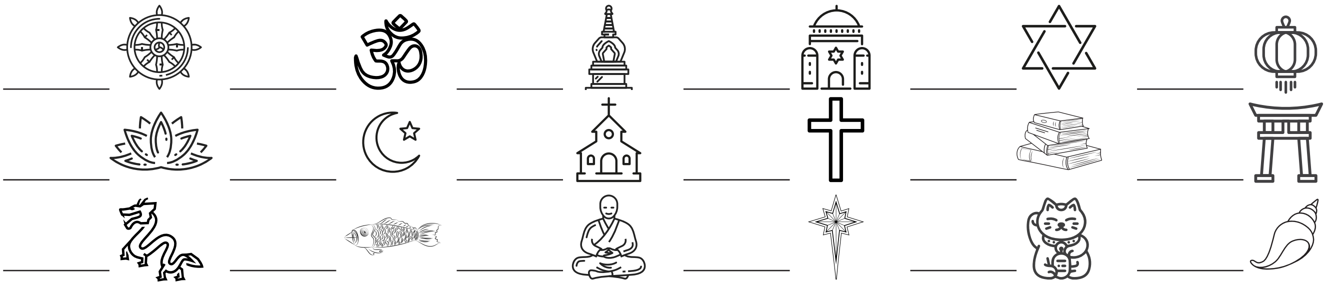

96 97

ÁSKORUN: Settu niðurstöðuna upp í súlurit.

Þetta er ég! Það er margt sem gerir mig að mér, til dæmis landið mitt, fjölskylda mín og vinirnir, útlit mitt, áhugamálin og styrkleikarnir. Hvað gerir þig að þér? Fylltu í reitina.

nafn

aldur

þjóðerni

fatastíll

fæðingarland

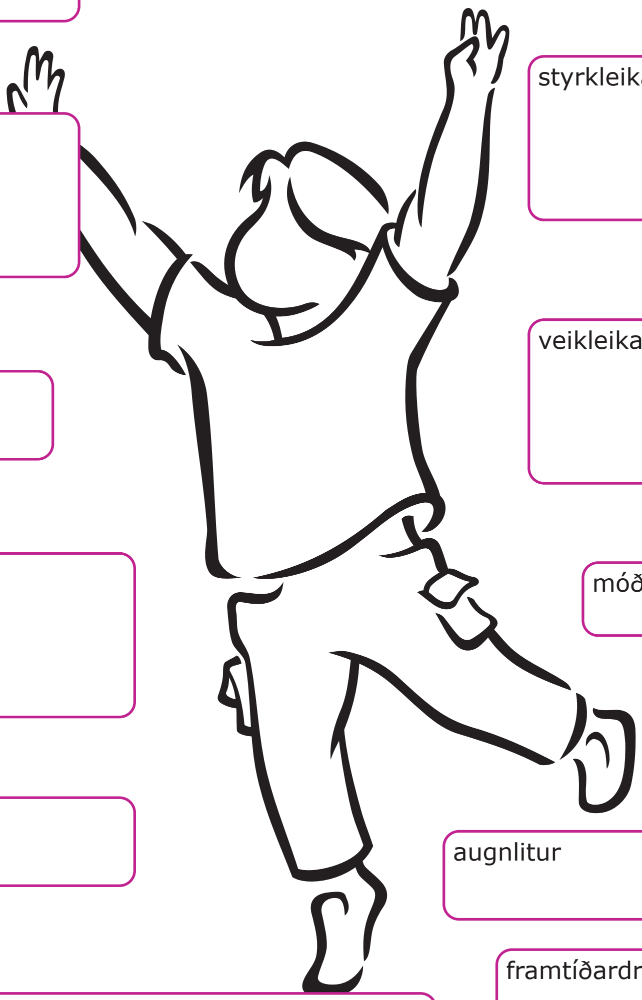

styrkleikar

móðir

veikleikar

hárlitur

faðir

móðurmál

húðlitur

augnlitur

framtíðardraumur

annað

systkini

bestu vinir og vinkonur

áhugamál

100 101

ÁSKORUN: Taktu saman upplýsingarnar um þig og skrifaðu lýsingu á þér.

Mín hjartans mál Náttúran er mitt hjartans mál en hvað með þig? Teiknaðu myndir í hjartað af því sem skiptir þig mestu máli. Skreyttu síðan hjartað og litaðu það.

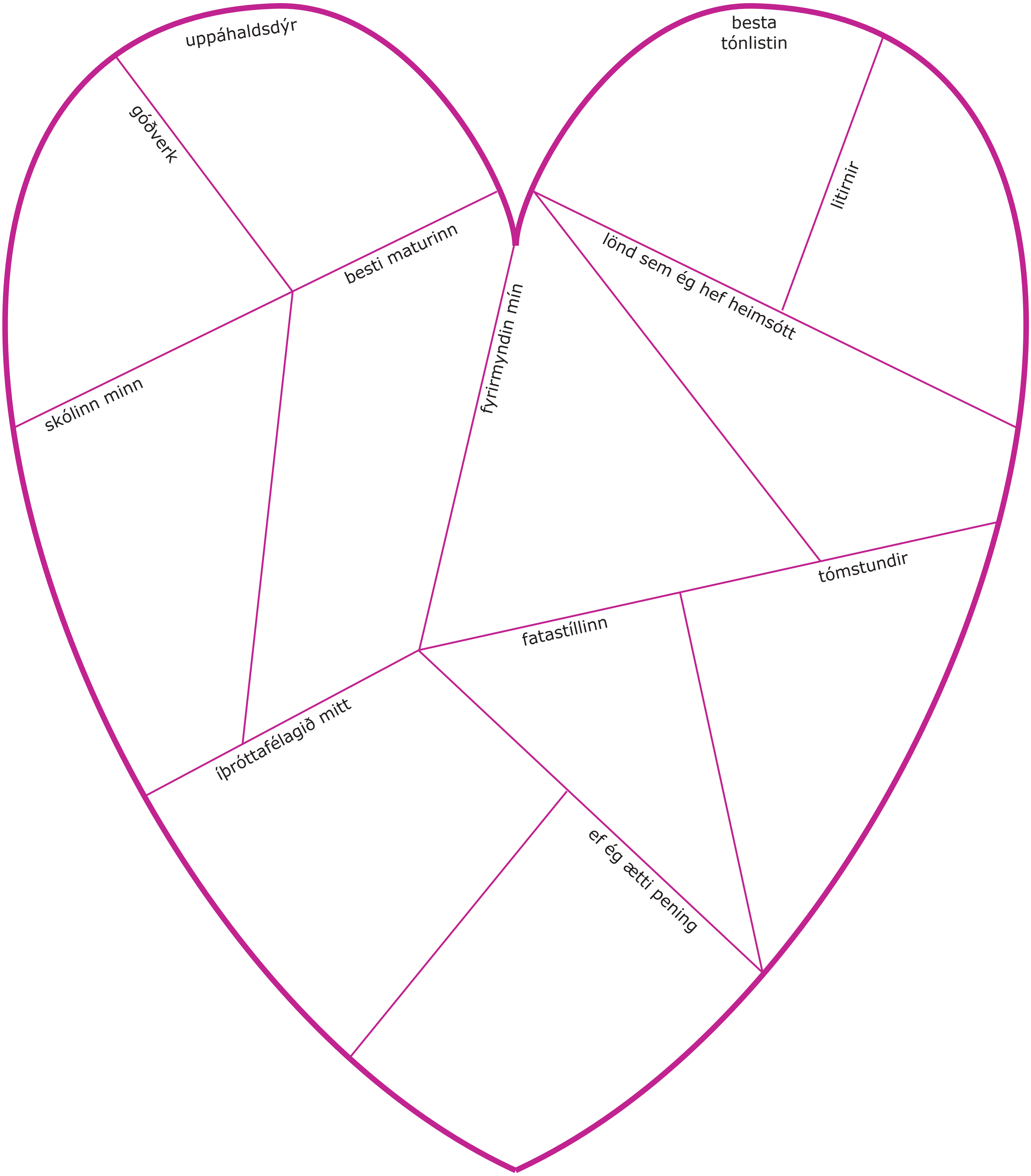

102 103

ÁSKORUN: Búðu til origami hjarta eftir leiðbeiningum.

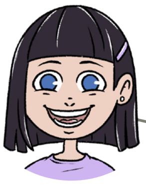

Ég hef val Það er gott að hafa val en ég veit að stundum vel ég rangt. En þú? Fyllum inn í töfluna til að æfa okkur að bregðast vel við í ólíkum aðstæðum. Teiknaðu mynd af þér með Fróðnýju.

Hvað get ég valið að gera þegar …

ég reiðist öðrum?

aðrir reiðast mér?

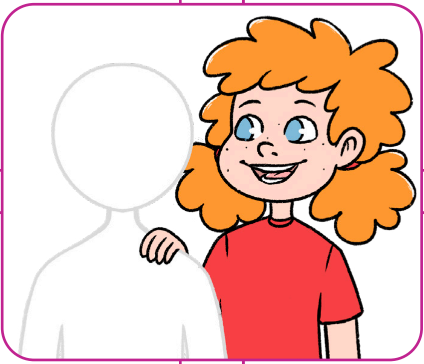

ég er ósammála öðrum?

ég er að:

102 103

ÁSKORUN: Hvað hafa börn ekki val um?

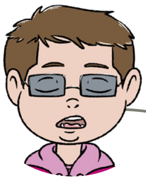

Ég set mörk Ég treysti sjálfum mér mjög vel en er lengur að treysta öðru fólki. Það fer eftir því hvar það er í tengslahringnum mínum. Hvernig lítur þinn tengslahringur út?

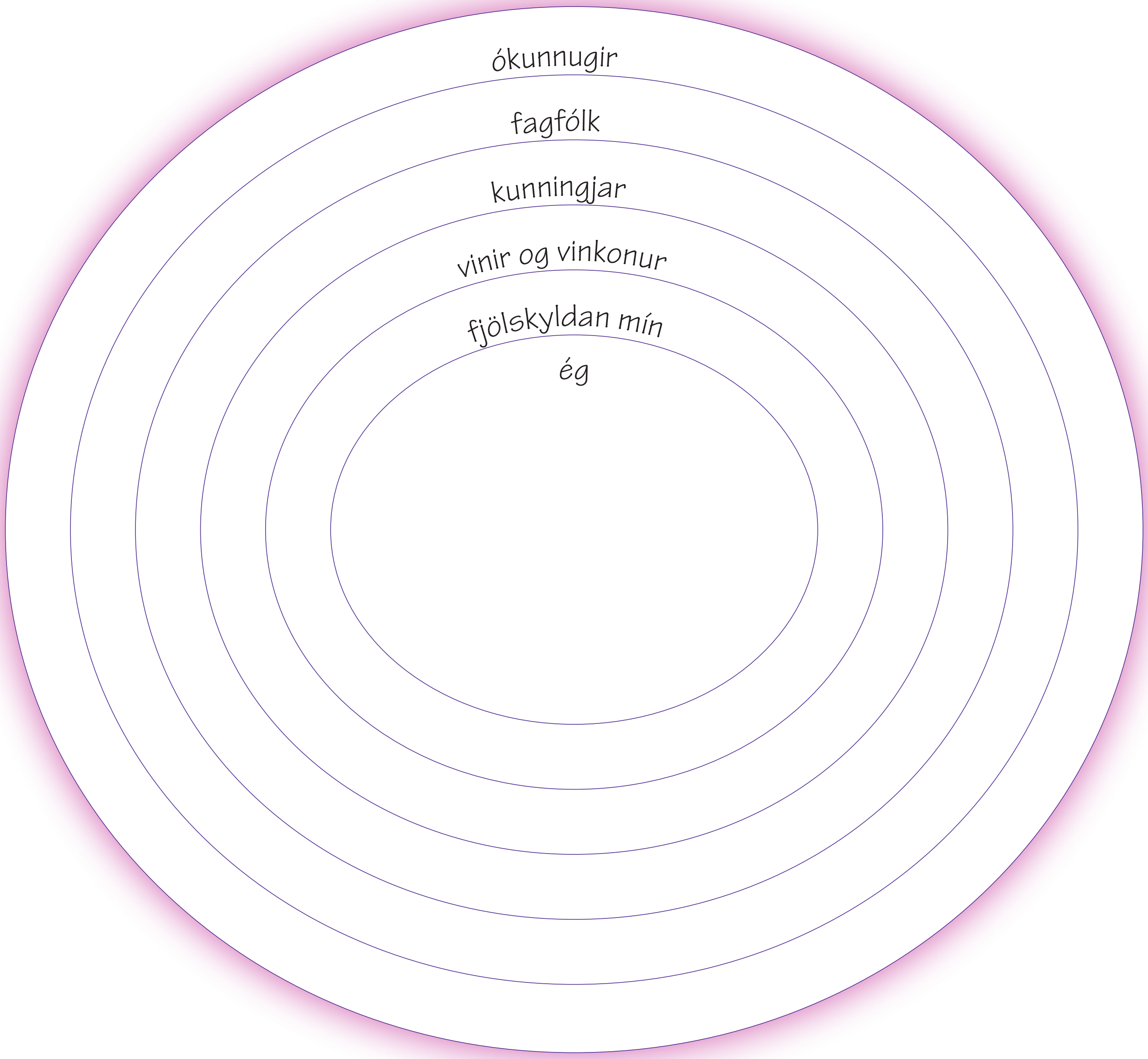

Hvernig get ég sett mörk?

Segðu hvernig þér líður svo annað fólk skilji þig.

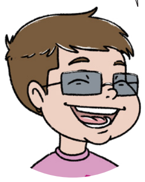

Ekki láta fólk hafa áhrif á skoðun þína eða valda þér vanlíðan vegna þinna marka.

Notaðu orðin: Mér finnst óþægilegt þegar þú …

Ef fólk virðir ekki mörkin þín ættir þú kannski að hætta samskiptum við það?

Sannir vinir og vinkonur virða mörk hvers annars.

ÁSKORUN: Hvaða hlutverk hefur þú í tengslahringnum?

Viðbrögð við skapvanda Það er mannlegt að reiðast en stundum verðum við svo ofsareið að við gleymum öllu öðru. Þá er gott að hafa plan, fylltu inn í persónulega planið þitt.

Persónulega planið mitt

Ég veit að ég er að komast í vont skap ef ég …

Þrennt sem ég get **gert** til að róa mig:

Þrennt sem ég get **hugsað um** til að róa mig:

Fólk sem ég get **leitað til** ef ég reiðist:

Þetta má ég **aldrei gera** í reiðiskasti:

- ☐ meiða aðra
- ☐ skemma hluti
- ☐ fleygja hlutum
- ☐ nota ljót orð
- ☐ vera ógnandi
- ☐ annað? ____________________

106 107

ÁSKORUN: Búðu til skemmtiplan fyrir helgina.

Ég er furðuverk Ég er svo þakklát fyrir líkamann minn. Hann er algjört furðuverk sem þarf að hugsa vel um. Hvað getur þú gert fyrir líkama þinn? Skráðu á línurnar.

Það sem líkaminn gerir fyrir mig:

1. ______
2. ______
3. ______
4. ______
5. ______

Það sem ég elska við líkama minn:

1. ______
2. ______
3. ______
4. ______
5. ______

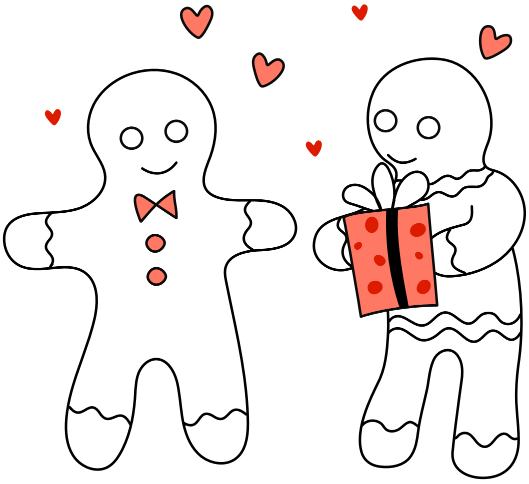

Það sem er einstakt við mig:

1. ______
2. ______
3. ______
4. ______
5. ______

Það sem ég get gert til að halda heilsu:

1. ______
2. ______
3. ______
4. ______
5. ______

108 109

ÁSKORUN: Skrifið stutta samantekt um furðuverkið þig í verkefna - og úrklippubók.

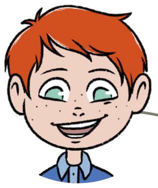

Líkt og ólíkt Noregur er konungdæmi en ekki Ísland. Hvað er líkt og ólíkt með Norðurlöndunum? Hjálpið mér að teikna fána þessara landa og klára að fylla í töfluna.

land	Ísland	Noregur	Danmörk	Svíþjóð	Finnland
þjóðfáni					
tungumál					
einveldi					
konung-dæmi	nei	já			
lýðveldi					

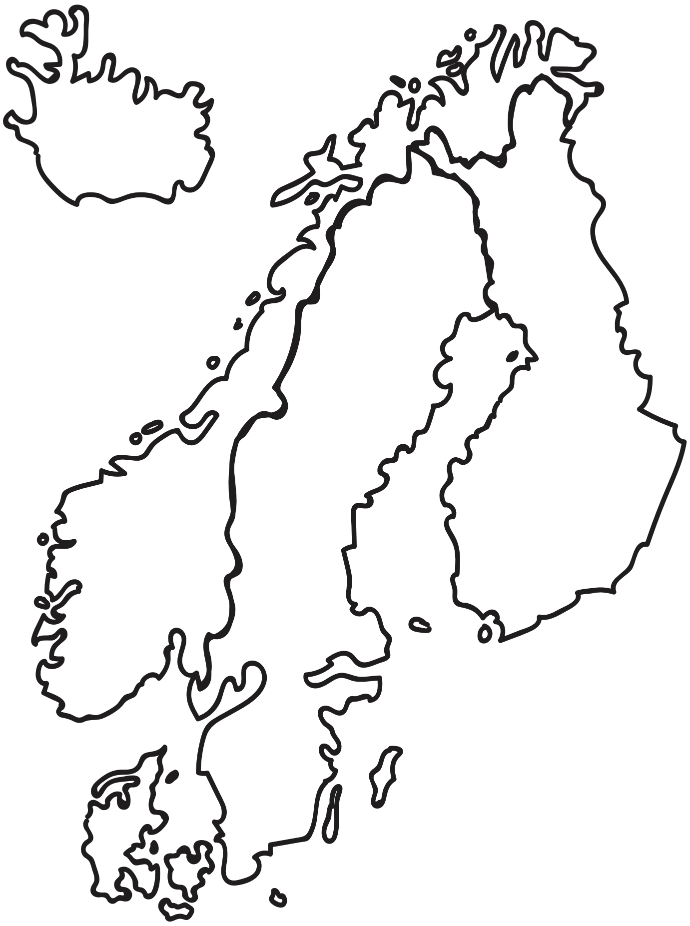

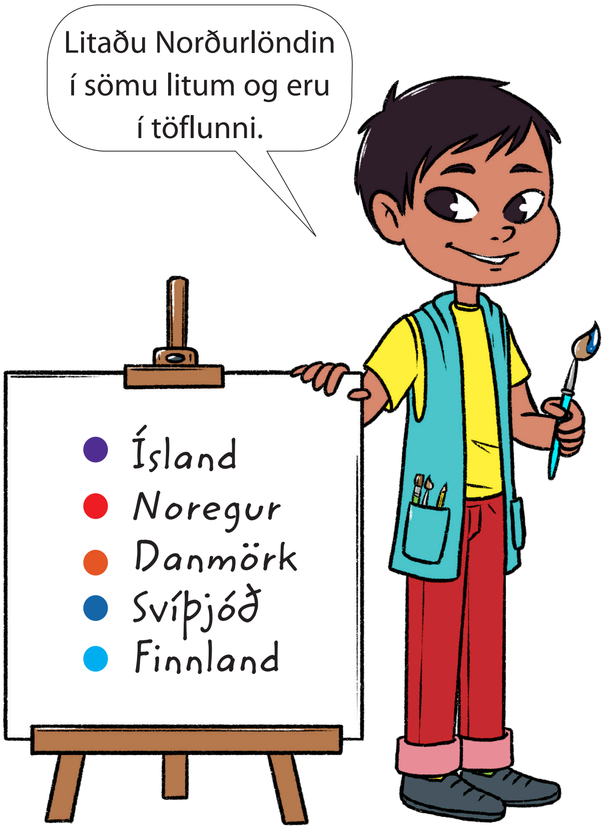

112 113

ÁSKORUN: Hannaðu þjóðfána fyrir nýfundnu eyjuna Grúskland.

Forskeytið þjóð- Orðið **þjóð** er skemmtilegt og hægt að búa til mörg samsett orð úr því. Hjálpaðu mér að finna 15 orð til að skrá í sólarkortið og töfluna.

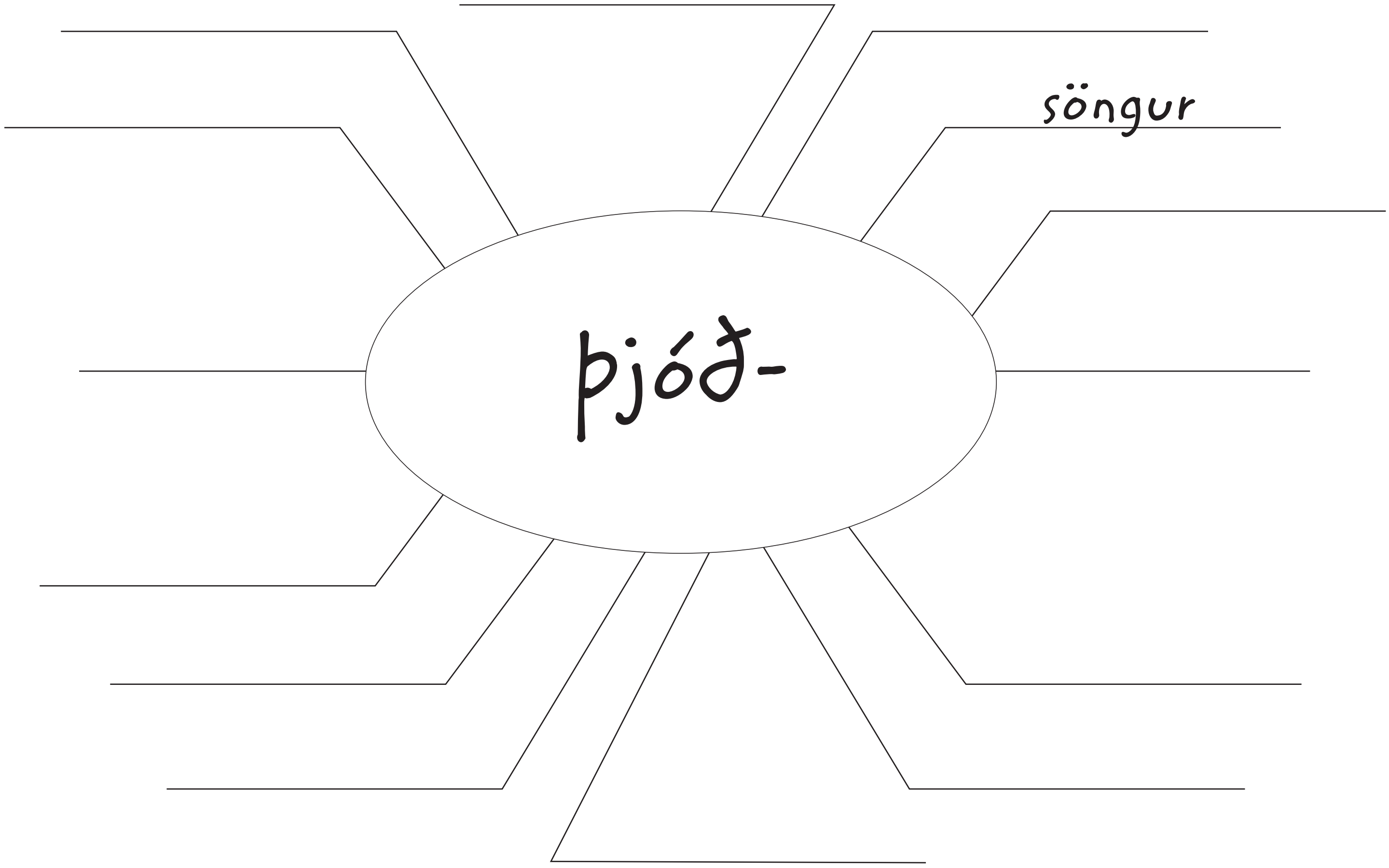

þjóðsöngur		

ÁSKORUN: Endurtaktu verkefnið og nú með orði að eigin vali.

Hæ, hó og jibbí jei! Ísland er fjölmenningarsamfélag og hér eru þjóðfánar nokkurra landa. Mig langar að finna þjóðhátíðardaginn þeirra. Getur þú hjálpað mér?

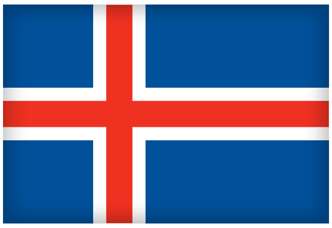

Ísland

17. júní

Úkraína

____

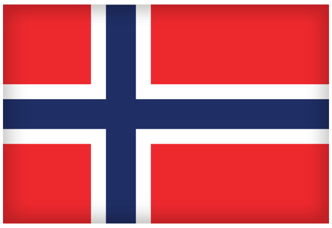

Noregur

____

Brasilía

____

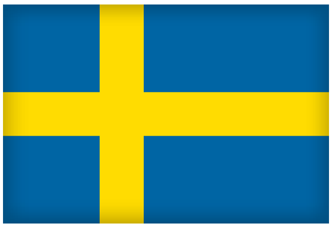

Svíþjóð

____

Rúmenía

____

Þýskaland

____

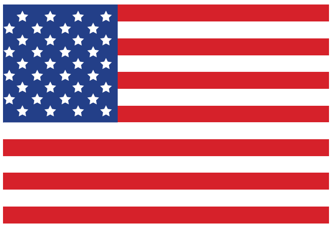

Bandaríkin

____

Lettland

____

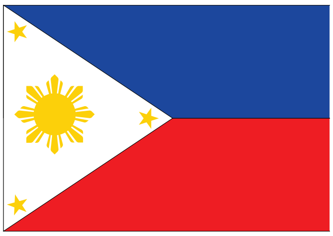

Filippseyjar

____

Pólland

____

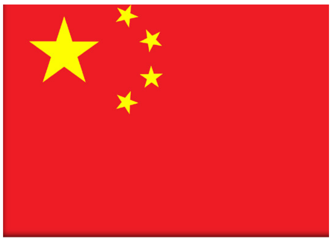

Kína

____

Spánn

____

____

____

116 117

ÁSKORUN: Finndu flottan þjóðfána til að teikna og lita.

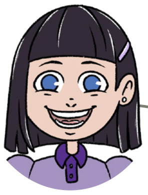

Forsetar lýðveldisins Hvað eru forsetar Íslands orðnir margir? Hjálpaðu mér að klippa út myndir af þeim og líma inn á blaðið. Fyrst þurfum við að ljúka við tímalínuna.

Sveinn Björnsson
1944–1952

1940 1950 1960 19___ 19___ 19___ _____ _____ _____ _____ _____

118 119

ÁSKORUN: Þú ætlar að bjóða þig fram sem forseta Grúsklands. Semdu framboðsræðu.

Áfram Ísland! Hér er skemmtilegt stærðfræðiverkefni. Það eina sem þú þarft að gera er að lesa leiðbeiningarnar mjög vel. Hvað kemur í ljós? Áfram Ísland!

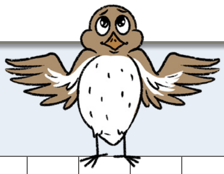

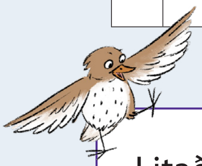

Litaðu bláan ferning í efra hornið vinstra megin sem er 7 reitir á hæð og 7 reitir á breidd.

Litaðu bláan ferning í neðra hornið vinstra megin sem er 7 reitir á hæð og 7 reitir á breidd.

Litaðu bláan rétthyrning í bæði hægri hornin, efra og neðra, sem er 7 reitir á hæð og 14 reitir á lengd.

Litaðu rauðan kross í miðju hvíta krossins sem er 2 reitir á breidd bæði lárétt og lóðrétt. Rauði krossinn má ekki snerta bláu fletina.

120 121

ÁSKORUN: Hannaðu flottan borðfána fyrir Grúskfélagið.

Orðasúpa lýðveldisins Ég er að útbúa þraut úr orðum sem Thor safnaði og tengjast lýðveldinu. Raðið þeim í orðasúpuna og finnið hvar þau standa í nemendabókinni.

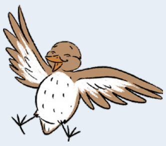

	bls.		bls.
fánadagur		kóngur	
fánalög		kóróna	
fjallkona		landvættir	
leiðtogi		saga	
sjálfstæði		þingmaður	
þjóðsöngur		forseti	

122 123

ÁSKORUN: Skrifaðu hvað orðin þýða: kóróna, fjallkona, þjóðsöngur og landvættur.

HALLÓ HEIMUR

Grúskarar á fleygiferð 3

Verkefnabók

ISBN 978-9979-0-2817-8

© 2023 Jónella Sigurjónsdóttir
og Unnur María Sólmundsdóttir
© 2023 Myndhöfundur: Iðunn Arna

Ljósmyndir keyptar hjá myndabanka
Shutterstock

Allur réttur áskilinn

Ritstjóri: Sigrún Sóley Jökulsdóttir

Yfirlestur og góð ráð:
Harpa Jónsdóttir, grunnskólakennari

Málfarslestur: Ingólfur Steinsson

1. útgáfa 2023
Menntamálastofnun
Kópavogi

Hönnun og umbrot: Menntamálastofnun
Prentvinnsla:

HALLÓ HEIMUR 3

Grúskarar á fleygiferð!

Sælir kæru grúskarar nær og fjær!

Nú hefur grúsksamfélagið heldur betur vaxið (og þið auðvitað líka!). Ekki þýðir að slá slöku við svo nú fáið þið borðspil, hlustunaræfingar, dulmálslykil og málsgreinarugl svo eitthvað sé nefnt.

Tilraunastarfið er á sínum stað og við lofum áframhaldandi fjöri og geggjuðu grúskstuði.

Höfundar: Jónella Sigurjónsdóttir og Unnur María Sólmundsdóttir
Myndhöfundur: Iðunn Arna

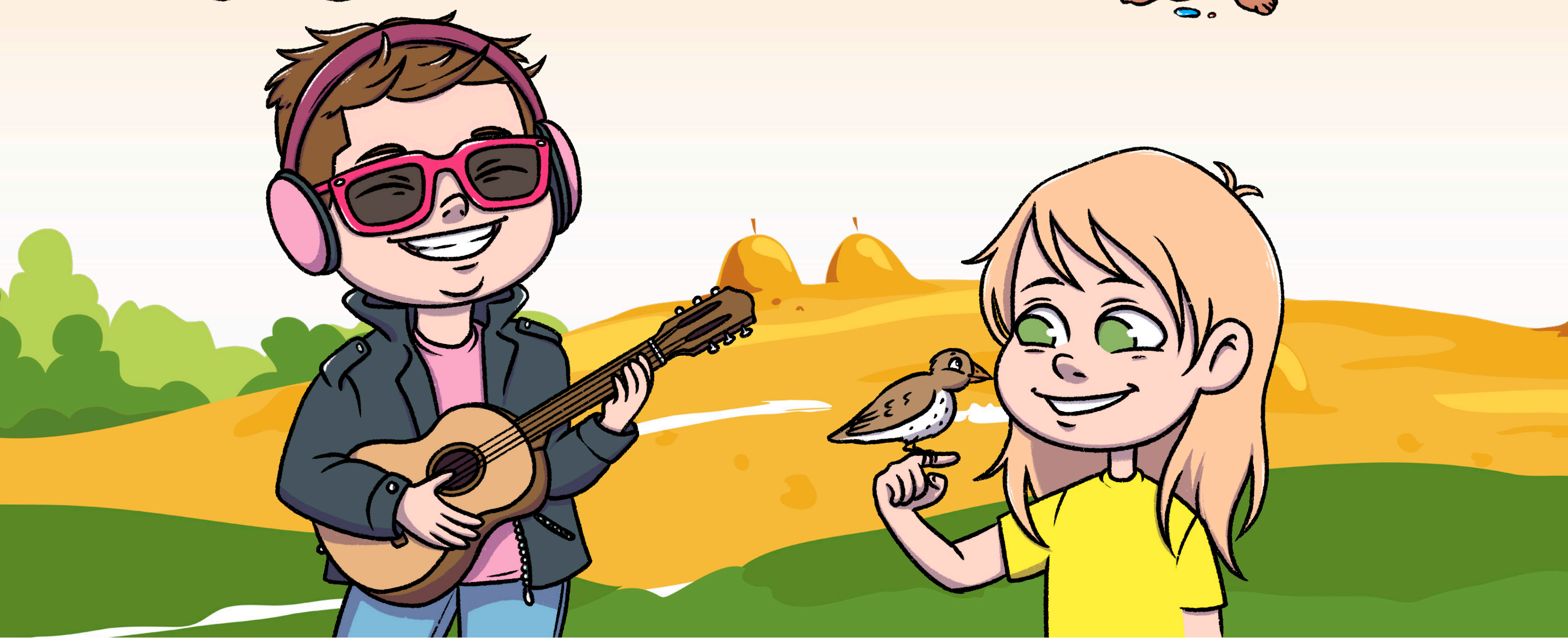

MENNTAMÁLASTOFNUN
40706